

Misiologické info

Vydává Středoevropské centrum
misijských studií o. s.

4/2012 október / říjen

Cena 30 Kč/1,20 EUR (zdarma pro registrované příznivce SCMS)

Téma čísla: Křest jako misijní příležitost

(diskuse farářů
a teologů –

K. Kolářová-
Takáčsová, M. Jurík,
P. Macek, D. Fajfr,
M. Zoubek,
R. Matuška,
K. H. Ryu, J. Smolík)

K. H. Ryu:

**Reflexia
dokumentu
„Spoločne
k životu“:
Implikácie
kapitoly
„Duch
spoločenstva:
cirkev v pohybe“
pre lokálne cirkvi**

P. Bargár:

**Migrácia,
vysídlenie
obyvateľstva
a dobrá zvesť:
Správa
z 13. konferencie
IAMS**

Obsah čísla:

EDITORIAL

Pavol Bargár ...3

TÉMA ČÍSLA

Křest – misijní příležitost? K diskusi o křestní pastoraci v lidové církvi
Kornélia Kolářová Takácsová ...4

Krst svätý ako zdroj identity kresťana
Milan Jurík ...11

Vyznavačský křest – raně křesťanský odkaz v perspektivě radikálů reformace
Petr Macek ...16

Křest jako misijní příležitost
Daniel Fajfr ...19

Křest bez víry jako nástroj misie?
Mikuláš Zoubek ...21

Křest jako misijní příležitost
Radek Matuška ...27

Křest jako misijní příležitost z perspektivy Korejské protestantské církve
Kwang-Hyun Ryu ...29

Krst – zdroj svedectva
Josef Smolík ...32

UDÁLOSTI

Migrácia, vysídlenie obyvateľstva a dobrá zvesť: Správa z 13. konferencie IAMS (Toronto, 15.–19. augusta 2012)
Pavol Bargár ...35

Stretnutie Medzinárodnej asociácie misijných štúdií: Správa pozorovateľskej skupiny (19. august 2012) ...37

Súčasný otázky misie a evanjelizácie: medzinárodná konferencia na KTF UK
Pavol Bargár ...42

Zmierenie, migrácia, multikulturalita: Medzinárodná ekumenická konferencia v Prahe
Pavol Bargár ...44

DISKUSE

Reflexia dokumentu „Spoločne k životu“:
Implikácie kapitoly „Duch spoločenstva: cirkev v pohybe“ pre lokálne cirkvi
Kwang-Hyun Ryu ...46

UMĚNÍ

Žalm chvály
Žaneta ...50

Milí přátelé,

máte před sebou poslední letošní číslo *MI* a současně druhé v pořadí, které se nese v duchu koncepce tematického bloku jako těžiště celého čísla. Tematický blok předchozího čísla, *MI* 3/2012, se věnoval diskusi nad novým dokumentem Světové rady církví (SRC) o misii a evangelizaci a vzbudil vesměs kladné ohlasy. Proto jsme se vám rozhodli i v tomto čísle nabídnout pestrý a věříme, že i obsahově bohatý a podnětný tematický blok. Téma čísla zní „Křest jako misijní příležitost“. K výběru tohoto tématu nás vedla skutečnost, že v praxi se poměrně často setkáváme s fenoménem lidí, kteří mají zájem o křest v některé z křesťanských církví, avšak bez toho, že by se chtěli stát aktivní součástí místního společenství či církve jako takové. Tematický blok obsahuje příspěvky teologů a farářů, kteří se pokusili tento jev reflektovat a vyvodit z něj některé misiologicky relevantní implikace. Obsažena je i praktická dimenze celé problematiky, kterou je možné shrnout do základní otázky: Jak se mám jako sborový farář(ka) k danému tématu postavit? Tematický blok obsahuje osm článků, jejichž autoři patří do různých větví křesťanské rodiny a píší z rozmanitých perspektiv. Čtenáři se tak mohou nejen přesvědčit, že k danému tématu existuje značné množství postojů, ale nabízí se jim, jak doufáme, i inspirativní materiál k vlastnímu přemýšlení a diskusi.

Skutečnost, že křest je misiologicky velmi důležitým tématem, které se v diskusích a teologickém myšlení vždy nanovo objevuje, dosvědčuje i článek od Josefa Smolíka, významného českého teologa a jednoho z prvních „patronů“ SCMS, který jsme pro vás vybrali takřkajíc z archivu. Prof. Smolík ho napsal v angličtině pro *International Review of Mission* v roce 1983 při příležitosti vydání tzv. *Limského dokumentu*. Je až zarážející, jakou aktuálnost si stále uchovává.

Konec srpna na celosvětové misiologické úrovni přinesl významnou a podnětnou událost v podobě valného shromáždění a konference Mezinárodní asociace misijních studií (IAMS) v kanadském Torontu. Přinášíme vám reflexe nejen tohoto setkání, ale i dvou dalších, tentokrát u nás (v Praze) se odehravších konferencí s misiologickou relevancí. Jak už bylo zmiňováno i v tomto editoriale, téma minulého čísla *MI* se věnovalo diskusi nad dokumentem SRC „Společně k životu“. V tomto čísle vám nabízíme další příspěvek do této diskuse, která bude, jak věříme, pokračovat i nadále. SRC mezitím zveřejnila revidovanou, pravděpodobně finální verzi textu a článek našeho kolegy Kwang-Hyun Ryua vychází právě z ní. Aktuální text dokumentu naleznete na oficiální webové stránce SRC. Obsah čísla uzavírá báseň – žalm, inspirovaná misijní akcí „Adventní sdílení v Brně“, o které jsme informovali v *MI* 3/2012. Jsme velmi vděční akademické malířce, paní Petře Fischerové, za to, že pro toto číslo poskytla obrázky ze své tvorby. Rovněž jsme rádi, že náš redakční tým se rozrostl o Dr. Kornélii Kolářovou-Takácsovou, teoložku a historičku umění, která bude mít na starosti právě obrazovou koncepci časopisu. Věříme, že se nám tak podaří ještě zvednout grafickou úroveň *MI* (drobné změny naleznete již v tomto čísle). Doufáme též, že nové číslo vás zaujme nejen svou vizáží, ale i myšlenkami a informacemi, a bude inspirací ve vaší práci či studiu. S přáním pozeňnaných podzimních dnů,

za redakci, pb

Křest – misijní příležitost?

K diskusi o křestní pastoraci v lidové církvi

Kornélia Kolářová Takácsová

Název této stati může být na první pohled matoucí. Jak se může stát misijní příležitostí svátost, u níž se přece předpokládá, že její příjemce již je věřící, nebo alespoň (v případě křtu dětí) jsou věřící jeho rodiče? Misie, o které má být nyní řeč, se ovšem netýká ateistů či agnostiků, ale lidí, kteří sami sebe pokládají za křesťany, avšak jejich kontakt s církví je spíše sporadický: omezuje se na návštěvy bohoslužeb při velkých svátcích církevního roku a u příležitosti církevních služebností (kazuálií). V tradičních lidových církvích (například v Německu) tyto členové tvoří většinu sboru, avšak v menší míře se objevují ve všech církvích, které praktikují křest dětí a nepodmiňují členství aktivní účastí na životě církve.¹ Pro tyto věřící existuje celá řada označení, která většinou zároveň vyjadřují hodnotící soud nad jejich mírou identifikace s církví (distancovaní, selektující, sváteční, matrikoví, kazuální, vlažní, formální atd. křesťané). Po dlouhou dobu je oficiální představitel církve i tzv. aktivní věřící považovali za neplnohodnotné, „deficitní“ křesťany, které je nutné přivést zpět do lůna církve a napomínat je k důslednějšímu následování Krista, tedy k pravidelné účasti na bohoslužbách a životě sboru vůbec. Kritizováno bylo také jejich matné ponětí o obsahu křesťanské víry a jejich náboženské představy vůbec, často „infikované“ nejrůznějšími pohanskými prvky.

Kazuálie a kazuální zbožnost

Právě křest a další církevní kazuálie byly někdy vnímány jako vhodná příležitost k tomu, aby byli tito křesťané (a případně spolu s nimi i další, nevěřící účastníci těchto slavností) osloveni a vtaženi zpět do jádra sboru. Tyto snahy ovšem zpravidla neměly významný a trvalý úspěch. Pokud vůči nim představitel církve vystupoval s nějakými dalšími nároky, setkával se spíš s odmítnutím a nepochopením. Ukázalo se, že distancovaní věřící od církve pouze vyžadují příslušný rituál, aniž se cítí být účastí na něm zavázáni k aktivnějšímu křesťanskému životu.² Tyto rituály navíc sami spojují s představami a motivy, které se do velké míry míjejí s věroučnými obsahy, jež jim tradiční teologie přisuzuje.³ Například křest nevnímají jako svátost nerozlučného spojení s Kristem nebo přičlenění k tělu Kristovu, nýbrž pouze jako požehnání na počátku nového života a příslib Božího doprová-

1/ Českobratrskou církev evangelickou lze co do počtu jejích členů v poměru k počtu obyvatel České republiky, jejího územního rozmístění a v neposlední řadě také společenského vlivu sotva nazvat lidovou církví, ale přesto má s lidovou církví některé společné rysy. K nim patří především skutečnost, že jednotlivé sbory zpravidla nejsou tvořeny pouze pravidelnými účastníky bohoslužeb a jiných sborových setkávání, ale i poměrně velkou skupinou „okrajových“ členů, kteří jsou se sborem spíše ve sporadickém kontaktu, a přece jim z dobrých důvodů není upíráno členství v církvi.

2/ NÜCHTERN, Michael, *Konfliktfeld Kasualien*, *Pastoraltheologie* 71 (1982), 514n.

3/ Srv. k tomu SPIEGEL, Yorick, *Gesellschaftliche Bedürfnisse und theologische Normen. Versuch einer Theorie der Amtshandlungen*, *Theologia Practica* 6 (1971), 212.

zení na další životní cestě křtěnce. Rudolf Bohren proto hovořil přímo o nenapravitelné „baalizi“ kazuálí, protože jejich christologická podstata již byla v očích kazuálních křesťanů dávno vyprázdněna a nahrazena pohanským očekáváním kulticky zajištěného zdárného a úspěšného života. Za této situace dokonce vyzývá faráře ke „kazuální stávce“.⁴

Přibližně od počátku sedmdesátých let minulého století se v teologii německé jazykové oblasti objevuje snaha tuto špatnou pověst kazuálí a kazuálních křesťanů poněkud napravit. Takzvaný empirický obrat v praktické teologii přinesl mimo jiné obnovený zájem o to, jakým způsobem věřící sami vnímají a prožívají církevní úkony.⁵ Empiricky orientovaní praktologové sice také souhlasí s názorem, že kazuálie se sotva mohou stát příležitostí misijně oslovit církví vzdálené křesťany, avšak tuto skutečnost diagnostikují nikoli jako důsledek politováníhodného úpadku kazuální praxe, nýbrž jako normální stav, odpovídající povaze lidové církve. Kazuálie (včetně křtu, který je mezi ně celkem automaticky a neproblematicky počítán) nemají být poskytovány s misijním cílem; nemají sloužit k pokusům o „návrat“ distancovaných členů zpět do sborového společenství. Pokud jsou kazuálie vykonávány především s úmyslem budovat sbor, obvykle je výsledkem na jedné straně zklamání faráře a pocit, že lidová církev je definitivně „ztracena“, na druhé straně pak ještě větší nedůvěra kazuálních křesťanů, kteří se ještě více utvrdí ve své distancované církevnosti a nedůvěře vůči sborové církvi.⁶

Tento názor byl podpořen také sociologickými průzkumy, které pravidelně probíhají v německých evangelických církvích již asi čtyřicet let. Jejich výsledky přinesly mimo jiné zjištění, že existuje „liturgická nabídka církve, která je zjevně mnohem atraktivnější a je členy nepoměrně více využívána než nedělní bohoslužby: kazuální bohoslužby o důležitých církevních svátcích, které také jsou pevně zakotveny v rytmu společenského života, ... a v uzlových okamžicích průběhu života.“⁷ Pro naši problematiku je zajímavé zjištění, že právě křest vykazuje mezi nejrůznějšími elementy církevního života, které v druhé polovině minulého století podléhaly zásadním proměnám, relativně největší stabilitu. Navzdory tomu, že počet „praktikujících“ členů církve neustále klesá a nedělní bohoslužby se vyprazdňují, žádostí o křest dětí příliš neubývá. Z toho vyplývá, že křest si udržuje velkou atraktivitu i u těch křesťanů, kteří chodí do kostela jen „čas od času“.

Teoretici kazuálí, kteří tyto církevní úkony zkoumali na základě antropologických a psychologických analýz rituálů, právě v této skutečnosti spatřili novou šanci pro kazuální pastorační práci. Upozorňují na fenomén jakési „kazuální spirituality“, jejíž kořeny lze vystopovat již ve Starém zákoně. Podle starozákonníka Rainera Albertze se tato zbožnost orientuje podle životního cyklu *rodiny* či *jedince* a jejím hlavním (ne-li výlučným) tématem je Boží požehnaní a doprovázení života v jeho růstu a krizích s tímto růstem spojených. Stojí tedy stranou „oficiálního“ kultu zaměřeného na

4 BOHREN, Rudolf, *Unsere Kasualpraxis – eine missionarische Gelegenheit?* München: Kaiser 1960.

5/ Dosavadní převládající směr v praktické teologii, tzv. teologie kerygmatická, se naproti tomu pouze starala o to, aby bylo posluchačům vyřizeno evangelium v nezkrácené podobě. Kazuálie byly proto vnímány přímo jako ohrožení čistoty evangelia – už jen z toho důvodu, že podnět pro zvěstování evangelia nevychází z církve samotné, ale od lidí, a tak se zvěstování musí od počátku bránit tomu, aby nebylo zveňčeno a deformováno nějakým cizím impulsem. Kázus se musí naopak dostat plně do režie zvěstovaného slova.

6/ JETTER, Werner, *Der Kasus und das Ritual. Amtshandlungen in der Volkskirche, Wissenschaft und Praxis für Kirche und Gesellschaft* 65 (1976), 220n.

7/ HILD, Helmut (vyd.), *Wie stabil ist die Kirche? Bestand und Erneuerung*. Gelnhausen: Burkhardthaus 1974, 223.

dějiny spásy (tedy na Hospodinovo jednání s izraelským lidem jako *celkem*) a je na něm do jisté míry nezávislá.⁸ V touze distancovaných členů po doprovázení církve v přelomových okamžicích života lze spatřovat pokračování této linie. Zbožnost distancovaných křesťanů jistě není artikulovanou, reflektovanou, praktikovanou vírou ve smyslu odpovědi na zvěstované evangelium, kterou vyžaduje oficiální teologie. V jejím centru je spíše touha po Boží ochraně, po jeho pomoci v nouzi, po jistotě, když se všechny vnější jistoty hroutí, po smyslu v nesmyslnosti, po útěše v zoufalství, po požehnání v celém životě. Tuto zbožnost ovšem podle Albertze nelze *a priori* odsuzovat a pokládat za teologicky podezřelou jen proto, že se odchyluje od norem, jimiž ji poměřuje církevní instituce. V církvi totiž existovala od počátku, avšak v důsledku sekularizace i jiných společenských změn se v současné době pouze stala více viditelnou.⁹

Šance a meze kazuální pastorace distancovaných

Ukazuje se tedy, že náboženské potřeby, které se v žádostech o kazuálie hlásí ke slovu, lze buď odmítnout jako nedostatečně křesťanské či přímo pohanské, nebo je možné s nimi zacházet produktivně, tedy přijmout je jako výzvu pro nový typ pastorace, který je bere vážně a snaží se jim vyjít pokud možno vstříc. V tomto případě ovšem je nutné respektovat, že ke kazuální zbožnosti, jejíž životní kontext („*Sitz im Leben*“) je rodina a nikoli širší společenství věřících, neodmyslitelně patří omezená míra identifikace s církví. Rodinná zbožnost od církevní instituce vyžaduje přechodový rituál, pokud možno „šitý na míru“ osobní situaci žadatelů, případně pastorační doprovázení v období s tímto přechodem spojené. Toto doprovázení ovšem nutně zůstane pouze punktálním setkáním distancovaných s církví. Současné teorie kazuálií sice zdůrazňují, že v kazuáliích má dojít ke skutečnému oslovení účastníků, k plodnému setkání světa křesťanské tradice se světem konkrétní rodiny v jejím aktuálním rozpoložení, avšak toto oslovení zpravidla nemá viditelný „efekt“ v podobně získání nového člena sborového společenství.¹⁰ Kazuálie mají pro jejich účastníky nepochybně hluboký duchovní význam, protože jim pomáhají zorientovat se v nové životní situaci, nalézt v ní emoční stabilitu, ujistit se o smyslu vlastního života ve změněné rodinné konstelaci a přijmout náročné výzvy z ní vyplývající.¹¹ Avšak tento význam zůstává čímsi niterným, pro vnějšího pozorovatele sotva sledovatelným, protože se nijak nemanifestuje v účasti dané rodiny či jedince na životě sboru, a nelze ho proto tímto způsobem měřit.

8/ ALBERTZ, Rainer, *Persönliche Frömmigkeit und offizielle Religion. Religionsinterner Pluralismus in Israel und Babylon*. Stuttgart: Calwer 1978; AHUIS, Ferdinand, *Der Kasualgottesdienst: zwischen Übergangsritus und Amtshandlung*. Stuttgart: Calwer 1985.

9/ ALBERTZ, 202n. Albertz odmítá spatřovat v kazuální zbožnosti důsledek „privatizace“ náboženství, která kazuální dění izoluje od dění (celo)církevního. Ve skutečnosti se jedná o optický klam. V předsekulární společnosti se sice kazuální shromáždění prakticky zcela překrývalo se shromážděním bohoslužebným, avšak důvody pro to byly spíše sociální: rodina tehdy byla jakožto základní hospodářská jednotka propojena s celou obcí, takže to, co se týkalo jí, se týkalo i celého místního společenství. Tato skutečnost si takřkajíc „vynutila“ účast celé obce na kazuáliích. Privatizace kazuálií tedy nesouvisí s vnitrocírkevním vývojem, nýbrž je důsledek privatizace rodiny v moderní industriální společnosti (ALBERTZ, 204).

10/ GRÄB, Wilhelm, *Lebensgeschichten – Lebensentwürfe – Sinndeutungen. Eine Praktische Theologie gelebter Religion*. Gütersloh: Kaiser 1998, 179n.

11 WILL, Klaus, *Sinngebung und Lebenshilfe. Zur theologischen Theorie der Amtshandlungen*. Frankfurt am Main: Lang 1983.

Většina současných praktických teologů popisuje kazuálie jako jakousi duchovní či rituální intervenci v krizi, vzniklé v důsledku nové, neznámé a často s obavami očekávané životní situace daného jedince. Pak se ovšem nabízí otázka, zda se za požadavkem vyjít věřícím vstříc pouze v okamžicích životních zlomů neskrývá přesvědčení, že křesťanská zvěst je nosná jen tehdy, odpovídá-li na nějakou nouzi a bolest člověka, na nějakou situaci, v níž si člověk sám nedokáže pomoci. To by ovšem znamenalo, že ve stabilních životních obdobích nemá evangelium člověku již co nabídnout. Farář musí takřkajíc čekat, až člověka životní cyklus „přitlačí ke zdi“, respektive k bráně kostela. Někteří autoři sice odmítají jednostranně „krizové“ pojetí kazuálií a navrhují chápat tyto rituály spíše jako slavnosti, jejichž podstatou je vděčnost Bohu a oslava života.¹² Avšak všechny novější kazuální koncepce sdílejí společný předpoklad, že se musíme tiše smířit s tím, že moderní člověk

Apaga satanas

Jdi z cesty, satane (Mt 4, 10) © Petra Fischerová

už po většinu života církev nepotřebuje, protože si „v běžném provozu“ pohodlně vystačí sám se sebou a svými schopnostmi, a tak je potřeba uhájit aspoň poslední teritorium – totiž ony zlomové fáze, v nichž církev ještě může projevit a uplatnit svou schopnost doprovázet, stabilizovat a nasměrovat život člověka.

Pastorace spojená s kazuáliemi tak nutně zůstává jen na půli cesty k člověku, kterého chce doprovázet. Punktuální a diskontinuální kazuální doprovázení nemůže zprostředkovat smysl a orientaci trvale a účinně. Je otázkou, zda se zakotvení životní cesty v obsáhlém příběhu mezi Bohem a člověkem, které je v kazuáliích vyjádřeno a inscenováno, skutečně může v lidově-církevním prostředí stát nosnou oporou člověka, zda dokáže proniknout i do jeho každodennosti a určovat jeho život nejen v dobách krizových, ale i (relativně) pokojných. Onen smysl totiž není jen lékem, který je *ad hoc* aplikován v případech náhle vyvstalé potřeby, aby se po překonání krize mohl opět vysadit. Ten buď platí a je pravdivý a nosný trvale a jako takový dává člověku směr *neustále* a dodává pevný základ pro *celý* jeho život, anebo je právě jen „opiem“ člověka, falešnou útěchou a uklidněním, které může v jistých okamžicích „fungovat“, nicméně je dovoleno a snad i žádoucí ho odhodit, jakmile to duševní stav člověka dovoluje.

12/ FAILING, Wolf-Eckart, Die kleine Lebenswelt und der umfassende Sinn, in: Wolf-Eckart FAILING, Hans-Günter HEIM-BROCK (vyd.), *Gelebte Religion wahrnehmen. Lebenswelt – Alltagskultur – Religionspraxis*. Stuttgart: Kohlhammer 1998, 200-232.

Kazuální pastorační práce, která dobrovolně rezignovala na jakékoli misijní cíle, si tedy musí ujasnit, jak je zprostředkování smyslu a s tím spojené překonání krize vůbec realizováno, když dotyčný vlastně ani nebere onen zdroj a základ smyslu – Boha v Ježíši Kristu – dostatečně vážně, protože jinak by přece nemohl a nechtěl zůstat jen u pouhé distancované identity a usiloval by o to, aby se oním zdrojem smyslu nechal cele oslovit a povolát, jinými slovy: aby se Kristus pro něj stal skutečnou cestou, pravdou a životem. Může mi v životních otřesech pomoci ujištění, které má základ v něčem, na co se ale nedokážu spolehnout natolik, že jsem ochoten tomu otevřít celý svůj život? Není kazuálie prováděná za těchto okolností jen sebeklamem toho, kdo o ni žádá, sebeklamem, na kterém se církev ochotně podílí, protože již ztratila odvahu představit zdroj orientace, ochrany a stabilizace jako Boha Ježíše Krista, který klade totální nárok na člověka se všemi konsekvencemi? Farář samozřejmě nedisponuje a nemá disponovat žádnými nátlakovými prostředky, jak dotyčného „přivést“ k plnější a závaznější víře – to je jednoznačně pozitivní důsledek sekularizace. Chce-li pastorovaný zůstat u své distancované identity, nikdo mu v tom nemůže bránit. Avšak pastor jistě dluží pozvání do plnosti života v Kristu, ke zdroji životního smyslu, který směl daný věřící (na okamžik) zakusit při kazuálii.

Křest jako dar a závazek

V případě křtu se všechny tyto otázky, které se kolem kazuální pastorační práce vynořují, kladou s ještě větší naléhavostí. Podle tradičního pojetí totiž z křestního aktu vyplývá pro rodiče závazek vychovávat dítě tak, aby jednou samo ke svému křtu přitakalo a stalo se praktikujícím a vyznávajícím členem Kristova lidu. Také dnes mnozí autoři trvají na tom, že tento požadavek vznesený na rodiče je zcela legitimní a nezbytný, a proto je také naprosto oprávněné se ptát, zda rodiče tomuto nároku mohou dostát. Rezignovat v této věci znamená rozvolnit vztah mezi křtem a vírou křtěnce, a tedy vyprázdnit samotnou podstatu křtu: je-li křest vykonáván bez očekávání, že křtěnec ke svému křtu jednou řekne své „ano“, pak se ze křtu stává jen formální akt, který nepřináší žádný „užitek“.¹³ Možná má pozitivní psychologický dopad na aktuální situaci rodičů, avšak pro křtěnce samotného zůstává sice platným, avšak zcela izolovaným úkonem kdesi ve vzdálené minulosti, který na jeho budoucí životní příběh nemá žádný dopad, protože neexistuje sebemenší snaha vychovávat jej tak, aby plody svého křtu mohl později okoušet. I pro rodiče samotné ostatně má křest jen pomíjivý význam: snad jim částečně pomůže přenést se přes krizovou situaci počátku rodičovství, eventuálně příchodu nového člena rodiny; snad jim vykonaný křest přinese uspokojivý pocit, že udělali pro své dítě na počátku jeho života vše, co je v jejich silách, že ho neokradli o nic, co má právo dostat. Avšak pro další výchovu dítěte už křest za těchto okolností žádný význam nemá.

Důraz na závaznější a odpovědnější křesťanství by ovšem neměl vést k paušálnímu odsuzování života distancovaných věřících. Ostatně účast na životě sboru není sama o sobě důkazem hodnotnějšího křesťanského života. Avšak nesmí se popřít, že živá víra, která bere vážně křestní závazek, je poslušným následováním Krista, jakkoli je toto naše následování vždy nedostatečné a klopýta-

13/ GRETHLEIN, Christian, Kindertaufe – Kasualie und/oder Sakrament? Soziale Geburt und/oder Eingliederung in den Leib Christi, *Theologia Practica* 23 (1988), 114; SLENCZKA, Reinhard, Taufe – Tauferneuerung – Wiedertaufe, in: Heinrich RIEHM (vyd.): *Freude am Gottesdienst*. Heidelberg 1988, 307n.

jší. Za voláním k následování se jistě může skrývat odsuzující a povýšenecké zákonictví, avšak – *abusus non tollit usum*. Je jasné, že spásu nelze získat skrze projevy aktivní zbožnosti, ať už pravidelnou návštěvou bohoslužeb či posíláním dětí na konfirmační cvičení. Všechny tyto projevy jsou pouze důsledkem spolehnutí se na Boží předcházející, ničím nezaslouženou milost, avšak důsledkem přirozené z víry plynoucím. K víře v „drahou“ milost (Bonhoeffer) neodmyslitelně patří úsilí o křesťanskou „dokonalost“, které nesmí být předem diskvalifikováno jako zákonictví. Jestliže církev po takovém úsilí volá, není to důsledek jejích svévolně vymyšlených, maximalistických církevních norem, ani křečovitá snaha o sebeuchování, ani znásilňující misionaření, nýbrž výraz její legitimní touhy po závazném křesťanství, které není vyhrazeno jen pro sváteční chvíle, ale obepíná celý život.

Křestní pastorec mezi inkvizicí a lhostejností

Křestní pastorec v lidové církvi tedy na jedné straně musí vzít v potaz, že kazuální křesťanství je svébytnou formou církevní identity, avšak na druhé straně nesmí propadnout dojmu, že je vlastně stejně žádoucí jako aktivní členství. Respekt k církevně distancovaným rodičům se nevyulčuje s pozváním k plnějším křesťanskému životu, k němuž zavazuje jak jejich vlastní křest, tak křest dítěte, které přinášejí. Není přitom stanoveno, co a jak a jak často by měl věřící člověk dělat, a hlavně: nikdo nemá právo míru jeho účasti hodnotit – to je přenecháno výhradně Bohu. Avšak samotná nabídka či přímo výzva platí, od té nemůže být věřící osvobozen, protože je dána samotným křtem. Volání evangelia se přece vztahuje i na nepokřtěné, agnostiky, ateisty; tím spíše se týká pokřtěných. Spojit respekt k odlišné identitě s univerzálním nárokem evangelia je jistě pastoračně velice náročné, avšak obě snadné cesty, které se nabízejí, jsou evangeliu nepřiměřené: jak nátlak, přesvědčování, utloukání argumenty, hrozby peklem, povýšený a pohrdavý postoj, tak i rezignace nad stavem, jaký je, přitakání těm náboženským potřebám, které ještě narůstající sekularizaci vzdorují, a jejich uspokojování.

Těžko lze proto pokládat za zavrženíhodné, sleduje-li farář při křestní pastoraci distancovaných také misijní úmysly. Křest svatý a pastorec s ním spojená prostě je misijní situací: otázka pouze je, jakým způsobem má být zvládnuta. Při křestní pastoraci jde o nalezení správné proporce mezi pastoračním doprovázením a misijním úsilím. Již samotná zdařilá křestní pastorec je sama o sobě misí. Dokáže-li farář správně zprostředkovat evangelium do zlomové situace daného člověka, dá-li mu zaznít tak, aby bylo srozumitelné na horizontu rodičovské zkušenosti, pak již toto samotné zprostředkování je významně misijním aktem.¹⁴ Poznají-li rodiče, že v příběhu Ježíše Krista jde také o příběh jejich a příběh jejich dítěte a že v křestním aktu se protínají dějiny spásy a životní cesta křtěnce, pak se evangelium již stalo konkrétním oslovením. Do prostoru, který je křtem otevřen, ovšem musí být pastorovaný také výslovně pozván. Nesmí se automaticky předpokládat, že dotyčného stačí, že jen na chvíli „nahlédne“ do sféry Božího působení, jen na chvíli se jím nechá občerstvit, načerpá energii, aby se pak zase vrátil zpět do své distancovanosti. Pro některé věřící je taková zastávka možná postačující, avšak pro jiné nikoli – ti chtějí naopak vstoupit do dveří, které jim byly skrze křest jejich dětí pootevřeny, chtějí se takřkajíc přiblížit zdroji této energie. Chybou je

14/ BAUMGARTNER, Isidor, *Pastoralpsychologie: Einführung in die Praxis heilender Seelsorge*. Düsseldorf: Patmos 1990, 651n.

se domnívat, že rodiče žádající o křest dítěte pokaždé chtějí pouze intervenci v dané životní krizi, jakousi injekci sedativa, kterou si sami coby laici nemohou předepsat. Stejnou chybou je ovšem očekávat, že rodiče jsou pouze vhodným misijním objektem, který při použití té správné strategie může být přiveden zpět do sborového společenství.

O misijní situaci lze ovšem hovořit nejen ve vztahu k rodičům, ale i k *dítěti*. Není možné, aby měl farář při křestní pastoraci před očima pouze rodiče a jejich cestu víry, když ve křtu jde přece zejména o budoucí cestu víry dítěte. Její počáteční fázi ale mají do značné míry v rukou právě rodiče.¹⁵ Je jasné, že pokud si rodiče sami zvolili distancované křesťanství, s velkou pravděpodobností je po nich „zdědí“ i jejich potomek. Otázku výchovy k víře proto nelze při křestní pastoraci obejít, protože jinak by byl zamlčen element, který patří k podstatě křtu.¹⁶ Spojení s vírou je pro křest konstitutivní, třebaže tato víra nastupuje až postupem času. Křestní praxe, která se k budoucí živé víře pokřtěného již dopředu staví skepticky a není ochotna pro ni nic udělat, není teologicky zodpovědná. Úsilí o křesťanskou výchovu dítěte ovšem nesmí končit u pouhého požadavku kladeného jednostranně na rodiče. Pokud sbor sám sebe chápe jako misijní společenství, musí pěstovat také misii „mezigenerační“ a poskytovat dostatek možností, jak rodiče v jejich úkolu podporovat a pomáhat jim.

Je tedy možné shrnout: Křest má v rámci slavností spojených s přelomovými životními okamžiky mimořádné postavení, protože se děje z Kristova pověření, je nerozlučně spjat se zvěstovatelským úkolem církve a konstituuje křesťanskou identitu vůbec. Křest spojuje člověka s příběhem Ježíše Krista, a proto z něj vyplývá i závazek následování Krista. Cesta víry je součástí křestního dění – bez ní je křestní úkon sice platný, avšak zůstává bez účinku. Proto je nezbytnou součástí křtu děti (stejně jako křtu dospělých) otevřená perspektiva křesťanského života. Farář samozřejmě nemá úlohu inkvizitora, který zkoumá správnost motivů vedoucích ke křtu a zjišťuje připravenost rodičů ke křesťanské výchově. Na druhé straně se ovšem nemůže spokojit s pouhým punktuálním setkáním s rodiči a jejich dítětem. Distancovaná či kazuální křesťanská identita rodičů nemůže být považována za vyhovující stav, který by se farář ani neměl pokoušet změnit. To by byl spíš výraz farářovy lhostejnosti, bezradnosti či rezignace vůči rodičům a dítěti, nikoli výraz jeho respektu a skutečné pastorační péče. Legitimní zájem o růst ve víře dítěte nutně vede k otázce, jakým způsobem k němu rodiče samotní hodlají přispět.

Mgr. et Mgr. Kornélia Kolářová Takáčsová, Th.D., vystudovala evangelickou teologii a dějiny křesťanského umění. Zabývá se kulturními vztahy mezi českými zeměmi a Uhry, zejména v oblasti středověké architektury.

15/ ZULEHNER, Paul, *Heirat-Geburt-Tod. Eine Pastoral zu den Lebenswenden*. Wien: Herder 1976, 150-152.

16/ Samozřejmě je možné diskutovat o tom, co „výchova k víře“ prakticky znamená. Podle Rainera Albertze (ALBERTZ, 209-210) nelze na tuto výchovu aplikovat teologické představy a církevní normy, jimž (církevně distancovaná) rodina těžko může plně vyhovět. Úkolem rodičů má být pouze elementární náboženská socializace, jejímž cílem je, aby děti získaly osobní vztah k Bohu, vrůstaly do důvěry v něj, naučily se před něj v modlitbě přinést své dětské bolesti a strachy a nalézaly v něm útěchu. Albertz má nepochybně pravdu, že v tomto základním poslání, které se v porovnání s ideálem církevní katecheze může jevit jako příliš malé, rodinu nemůže nahradit žádná církevní instituce – už jen proto, že vztah dítěte k Bohu se buduje podle jeho vztahu k rodičům. Ovšem pokud tato elementární důvěra není později pěstována a rozvíjena v širším společenství, které rodinu přesahuje, hrozí nebezpečí, že postupně uhynie. Během rané fáze života a růstu ve víře dítěte jsou rodiče jistě nezastupitelní, avšak i tehdy jsou jejich možnosti jen omezené a postupem času jejich vliv na náboženský vývoj dítěte slabne a nahrazují ho vlivy jiné.

Krst svätý ako zdroj identity kresťana

Milan Jurík

Väčšina psychológov a náboženských pedagógov sa zhodne v tvrdení, že základy identity človek získava už pri narodení, pri vstupe do rodiny.¹ Navyše, v živote každého jednotlivca nastávajú situácie, v ktorých musí človek pod ich vplyvom nanovo premyslieť a usporiadať svoj životný koncept. Takýmto typickým obdobím krízy identity je vek dospelovania. Krízovým sa stáva i obdobie straty životného partnera, straty práce, či obdobie prechodu z pracovného života do dôchodku. Spoločným menovateľom všetkých životných kríz a etáp zrenia človeka je vždy v nových situáciách života znovu nastolovaná otázka: „Kto som?“ Vo svojom osobnom hľadaní zakúšame jedinečnosť svojej osoby, spojenie s inými, i to, čo je s inými nezameniteľným spôsobom ohraničené. V interakcii života sa tak učíme spoznávať svoju jedinečnosť, ktorá nás od iných odlišuje, ako i „rovnako-druhovosť“ ktorá nás s inými spája.²

Realizácia základnej úlohy cirkvi – zvestovať Slovo Božie a prisluhovať sviatosti – otvára človeku bránu do sveta hlbokých existenciálnych odpovedí na onú bytostnú otázku – „kto som?“. Preto je dôležité, aby cirkev dokázala ponúkať v zvesti Božieho slova vždy nanovo a predovšetkým zrozumiteľným jazykom formulované odpovede na existenciálne otázky človeka.

Priestor pre hľadanie a nachádzanie odpovedí na otázku „kto som?“ sa nám otvára nedeľu čo nedeľu na každých službách Božích: počas spevu kresťanských piesní z našich spevníkov, počas vyznávania viery, počúvania kázne, či pristupovania k stolu Večere Pánovej. No príležitosťou, pri ktorej azda najvýraznejšie spoznáваме a prežívame svoju identitu – identitu kresťana – je Krst svätý. Azda málokto by očakával, že práve naša teológia pri krstiteľnici bude tým primárnym miestom, na ktorom môže dnešný človek nájsť najhlbšie žriedlo odpovedí pre formovanie svojej kresťanskej identity.³

Ak sa chceme zamyslieť nad otázkou, prečo sa v našich cirkevných zboroch stretávame s mnohými rodičmi, ktorí prichádzajú so žiadosťou o pokrstenie svojich detí, no nemajú pritom bytostný záujem dlhodobo sa angažovať v živote kresťanského spoločenstva, musíme sa najskôr zamyslieť nad pochopením sviatosti samotnej.

William Willimon vo svojej štúdií o krste⁴ upozorňuje, že v mnohých protestantských cirkvách sa udomácnilo tzv. osvietenecké chápanie sviatostí. Sviatosti Krst svätý a Večeru Pánovu začali mnohí protestanti vnímať ako naše ľudské činy, ktoré vykonávame, aby nám pomáhali pripomínať si prostredníctvom nich Božie spásanosné činy konané v minulosti.

1/ Vplyv náboženstva na utváranie osobnosti popisuje v prehľadnom výklade pojmov napríklad Ľudmila Muchová. Cf.: MUCHOVÁ, Ľudmila: *Úvod do náboženskej pedagogiky*. Olomouc: Matice cyrilometodějská 1994, s. 54 – 60.

2/ MUCHOVÁ, Ľudmila: *Úvod do náboženskej pedagogiky*. Olomouc: Matice cyrilometodějská 1994, s. 110 – 111.

3/ Rozhodujúcu úlohu krstu pre formovanie identity kresťana vyjadril vo svojom staršom, ale stále aktuálnom diele William Willimon. Cf.: WILLIMON, William: *Remember, who you are! Baptism, a model for christian life*. Nashville, Tenn.: Upper Room 1980. V slovenskom jazyku môže čitateľ siahnuť po preklade diela Bengta Pleijela. Cf. PLEIJEL, Bengt: *Tajomstvo tvojho krstu: Putovanie plné objavov do vnútra silového poľa krstu*. Vavrišovo: Vydavateľstvo Polárka 2006.

4/ WILLIMON, William: *Worship as a pastoral care*. Nashville, Tenn.: Abingdon Press 1979, s. 149 – 150.

V dôsledku straty dôvery k schopnosti matérie byť nositeľom Svätého sú sviatosti vo vnímaní mnohých moderných protestantov redukované len na spúšťače pocitov, príležitosti pre osobné predsavzatia či pamäťové cvičenia, ktoré im majú pomôcť v konaní etických rozhodnutí, či hľadani smerovaní v teologických náhľadoch. Primárna aktivita a zodpovednosť sa pri takomto vnímaní sviatosti presúva z Boha na človeka (narastajúci antropocentrizmus). Rozhodujúcimi veličinami sa stávajú: moje pochopenie, vlastná osobná skúsenosť, moja hodnota, moje záväzky... (narastajúci individualizmus).⁵

Obávam sa, že práve takéto vnímanie sviatosti krstu je veľmi blízke mnohým mladým ľuďom, ktorí prichádzajú so žiadosťou o krst svojho dieťaťa, no sami na živote cirkvi aktívne neparticipujú. Takíto rodičia vnímajú predovšetkým svoju povinnosť – sprostredkovať svojmu dieťaťu (či sebe samému) v sviatosti krstu pripomenutie toho, čo Boh v minulosti pre Jeho spásu vykonal. Táto pripomienka, ktorá je často súčasťou širších tradícií zabezpečí v ponímaní rodičov ich deťom účasť na poznaní Boha, ktoré zväčša sami v detstve podobným spôsobom získali.

Na krst nazierajú často veľmi pragmaticky: dieťa ním získava členstvo a príslušnosť k cirkvi, stáva sa viditeľne kresťanom, vďaka čomu sa mu v budúcnosti otvárajú dvere k účasti na ďalších kazuáliách (konfirmácia, sobáš, krst detí, pohreb). Práve na účasť na kazuáliách a službách Božích počas výročných sviatkov je bohoslužobný život „sviatočných kresťanov“ najčastejšie zúžený.

Krst vnímajú ako jeden zo série svojich skutkov komplexnej starostlivosti o dieťa, ktorého dôležitosť je priamo úmerná dôležitosti, ktorú krstu prikladá širšia rodina, komunita, či cirkevná tradícia, v ktorej žijú. Svoje dieťa zabezpečením vykonania obradu krstu síce privádzajú do spoločenstva cirkvi, no mieru jeho participácie v spoločenstve determinujú mierou vlastnej viery vyjadriteľnej mierou ich účasti na živote cirkevného zboru. Krst teda vnímajú primárne ako svoju formálnu povinnosť, ktorú konajú voči Bohu, voči svojmu dieťaťu, ale aj rodine a okoliu. Ako skutok, ktorým (sebe samým, ale predovšetkým) svojmu dieťaťu pripomínajú a sprostredkujú Božie konanie realizované pre jeho spásu v minulosti. Jeho výsledkom je spravidla pocit vlastného uspokojenia z vykonaného obradu a pocit identifikácie sa s cirkvou a miestnym cirkevným zborom. Tento pocit sa, žiaľ, často stáva náhradou odpovede, ktorá by zo strany človeka mala nasledovať po Božom oslovení a prijatí v krste.

Z uvedeného ponímania by sme azda mohli vyvodiť otázku: tak teda krstiť, alebo nekrstiť deti tých, ktorí o aktívnu participáciu v cirkevnom zbore nejavia aktívny záujem?

Pri hľadaní odpovede na túto otázku nazrieme do štúdie o krste, ktorú publikoval minulý rok Ľubomír Batka. Uvádza, že niektorí členovia cirkvi by radi navrhli riešenie, ako by sme sa mohli komplexne vyhnúť situácii, kedy máme v našich zboroch len určité percento aktívne participujúcich kresťanov a väčšiu skupinu „sviatočných“ kresťanov: takejto situácii sa podľa navrhovaného riešenia dá vyhnúť tým, že budeme krstiť len tých, ktorí aktívne vyznávajú osobnú vieru.⁶ Táto prax by mohla viesť k tomu, že v našich zboroch budeme mať v konečnom dôsledku len aktívnych a na živote v cirkvi participujúcich kresťanov. Zvlášť v kontexte Mk 16, 16 to mnohí môžu vnímať ako vcelku biblický návrh – „krstiť len veriacich“. Takouto praxou by sme sa však dostali k inému pro-

5/ Cf.: WILLIMON, William: *Worship as a pastoral care*. Nashville, Tenn.: Abingdon Press 1979, s. 149 – 150.

6/ BATKA, Ľubomír: O krstení, kriesení a vzkriesení. Evanjelické ponímanie Krstu Svätého. In: *Melanchton – Spravodaj Združenia evanjelických duchovných Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku* 1-3/2011, s. 12.

blému, na ktorý správne poukázal Batka Lutherovou otázkou: „*Čo sme azda Boh, aby sme mohli vidieť do ľudského srdca? A to nielen ako tí, ktorí krst majú prislúžiť, ale aj ako tí, ktorí krst prijímajú.*“⁷ Luther ďalej hovorí: „*Preto, ak chceš krst založiť na viere kresťaného, tak by si už nemohol pokrstiť žiadneho človeka. Pretože keby si niekoho pokrstil aj sto krát za deň, aj tak nevieš, či naozaj verí, alebo nie.*“ Luther prísne rozlišuje medzi tým, že človek má vieru a tým, že na základe viery sa dáva pokrstiť. Ani my sa tak nemôžeme stavať do situácie, že budeme posudzovať mieru viery „sviatočných“ kresťanov, žiadajúcich o krst svojich detí. Pretože v otázkach spásy sa človek môže a má spoľahnúť len na Božie slovo a na to, čo On prikazuje a zasľubuje. Ak by človek staval na svojej viere – tak stavia popri Božom slove aj na niečom inom, a to je podobné, ak nie ešte horšie, ako keď iní stavajú „*na svojej sile, bohatstve, múdrosti, svätosti, ktoré sú takým istým darom (podobne ako aj viera), ktorý prijal od Boha.*“ – hovorí Luther.⁸

Našou úlohou teda nie je krst detí „sviatočných kresťanov“ odmietnuť, ale naopak: dieťa pokrstiť a pokúsiť sa ho (ako aj jeho rodičov) integrovať do života cirkevného zboru. Aby sme si mohli napokon povedať ako Luther – „*my sme si úlohu splnili, keď sme pokrtili a zvestovali slovo Božie. (...) my zasejeme a polejeme a necháme Boha, aby dával vzrastu.*“⁹

V nasledujúcich riadkoch sa pokúsime vymedziť voči vyššie uvedenému vnímaniu sviatosti a krstu jasnú alternatívu, ktorá nám môže poskytnúť impulzy pre správnu prax.

V kontraste k uvedenému antropocentrickému, jednostranne na človeka a jeho konanie zameranému vnímaniu sviatosti krstu stojí správna teológia Krstu svätého, v ktorej je hlavným a rozhodujúcim konateľom nie človek, ale Boh. Boh udeľuje človeku prostredníctvom sviatosti krstu svoju milosť, človek ju prijíma a následne na ňu odpovedá vierou.¹⁰ Krst je teda úkon (sviatosť), ktorý koná Boh. Krstom chce Boh pôsobiť na nás. Krst tak je Božím dielom (hoci sa realizuje ako konanie človeka).

Vo vode krstu koná sám Boh a pôsobí v nás nový život – ako svedčí Pavol Títovi: „*Ale keď sa zjavila dobrota a láskavosť nášho Spasiteľa Boha k ľuďom, spasil nás nie pre skutky spravodlivosti, ktoré sme konali, ale podľa svojho milosrdenstva, a to kúpeľom znovuzrodenia a obnovením skrze Ducha Svätého,*“ (Títovi 3, 4–5).¹¹

Krstom sa človek stáva účastný Kristovej smrti a Kristovho vzkriesenia. Boh pôsobí prostredníctvom neho opäť tvorivým spôsobom. Jeho účinok v zmysle učenia evanjelickej cirkvi zhŕňa profesor Joachim Track nasledovne:

7/ WA 26, 154, 6 – 8.

8/ WA 26, 165, 5 – 7. Citované podľa: BATKA, Ľubomír: O krstení, kriesení a vzkriesení. Evanjelické ponímanie Krstu Svätého. In: *Melanchton – Spravodaj Združenia evanjelických duchovných Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku* 1-3/2011, s. 12.

9/ WA 26, 169, 24 – 35. Citované podľa: BATKA, Ľubomír: O krstení, kriesení a vzkriesení. Evanjelické ponímanie Krstu Svätého. In: *Melanchton – Spravodaj Združenia evanjelických duchovných Evanjelickej cirkvi a.v. na Slovensku* 1-3/2011, s. 12.

10/ Luther Božie konanie v krste vysvetľuje vo Veľkom katechizme slovami: „*Samozrejme, že naše skutky nepomáhajú k spásu, ale krst nie je náš, ale Boží skutok (...) a Božie skutky sú spasiteľné a potrebné pre spásu a vieru nevyučujú, ale požadujú, lebo bez viery ich nemožno pochopiť.*“ (VK IV, 35).

11/ Luther to v Malom katechizme vysvetľuje slovami: „*Voda to isteže nepôsobí, ale Božie slovo, ktoré je s vodou a pri vode a viera, ktorá verí takému slovu Božiemu, vode pridanému; lebo voda bez Božieho slova je obyčajná voda a nie krst, ale so slovom Božím je krst – to je: spasiteľná voda života a „kúpeľ znovuzrodenia skrze Ducha Svätého.*“ (MK IV, 10).

1. Krst je viditeľným znakom Božieho zaslúbenia a Božieho sklonenia sa k človeku. Boh nám v krste zaslúbuje odpustenie hriechov, oslobodenie od bezbožných väzieb a prepadnutia vine, znovuzrodenie a umožnenie nového života. Krst nás podriaduje panstvu Ježiša Krista. Boh nám v ňom daruje svojho Svätého Ducha, ktorý prostredníctvom zvestovaného evanjelia v srdci človeka vzbudzuje a zachováva vieru a otvára nám budúcnosť, ktorá presahuje aj našu časnú smrť.

2. V krste dochádza k verejnému, neodvolateľnému a neopakovateľnému privlastneniu zmiernenia. Krst je preto viditeľným znamením a verejnou udalosťou. Konáme ho s dôverou v Božiu vernosť a svätíme ho s vďačnosťou voči Bohu. Krstom sme neodvolateľne prijímaní do Božieho spoločenstva spásy. Krst teda môžeme nazvať Božou pečaťou toho, že Boh sa k nám sklonil a bude sa k nám i naďalej vo svojej milosti skláňať. Je teda znamením Božej vernosti, a preto ho neopakujeme. Uznávame ho ako taký, ktorý nám bol daný na celý život. Môžeme sa na ňá vždy spoliehať a spätne odvolávať.

3. V krste je život človeka – jednotlivca postavený pod Božie „áno“. Je novým začiatkom, ktorý má pokračovanie. Boh sa chce ponukou svojho zmiernenia s každým pokrstným kresťanom jednotlivu stretnúť v jeho živote novým spôsobom – v zmysle premáhania našich skazonosných a hriechnych tendencií, vyslobodzovaním našej existencie z prepadnutosti hriechu. Krst je tak pre pokrstného novým začiatkom. Pozýva nás pozeráť sa v mene Božom na seba samého novým spôsobom: ako na takého, ktorý je aj napriek svojej ohraničenosti a vine hodný zmiernenia a odpustenia.

Pozýva nás viesť život vyplývajúci z nášho vlastného prijatia a smerujúci k prijímaniu iných. Ako začína Boh svoj oslobodzujúci príbeh s celým ľudstvom, tak ho začína aj s každým pokrstným osobitne.

4. V krste dochádza k vyslobodeniu človeka z moci dedičného hriechu – a teda k výmene panstva.

5. Tým, že Boh daruje človeku v krste oslobodenie a nový život, a tak ho prijíma do spoločenstva svojej spásy, tvorí samotné spoločenstvo veriacich, do ktorého je pokrstný kresťan krstom začlenený. V spoločenstve dostáva miesto a priestor pre realizáciu svojho životného poslania. Otvára sa mu tak priestor na pravidelné počúvanie Slova, prijímanie sviatostí, pestovanie nádeje, učenie sa službe, priestor pre konanie a dávanie. Stáva sa súčasťou spoločenstva, ktoré aj pri všetkej láske a otvorenosti, ktorá sa v ňom realizuje potrebuje vždy znova a znova odpustenie a zároveň smie z odpustenia aj žiť.

6. V krste je jednotlivec verejne povolaný k aktívnej účasti na tomto spoločenstve a je postavený do situácie osobnej zodpovednosti. Krst sa tak stáva začiatkom a základom procesu nasledovania Ježiša Krista, ktoré trvá po celý život. Z krstu má teda vyrásť s pomocou Ducha Svätého aktívne a viditeľne prežívané nasledovanie Ježiša Krista, ktoré sa prejavuje kresťanským svedectvom a službou.¹²

Krst je teda začiatkom nového, dynamického procesu osobného poznávania Božej milosti a aktívneho nasledovania Ježiša Krista. Preto je dôležité, aby sme vnútromisijne a pastorálne venovali pozornosť príprave rodičov pred krstom, krstu samotnému, ale i výchove detí po krste.

Príprava pred krstom sa pri kresťanoch, ktorých vnímame ako tzv. „sviatočných kresťanov“

12/ TRACK, Joachim: Krst detí a krst dospelých v evanjelickej cirkvi. In: Július Filo, ed.: *Viditeľné slovo. Teologický zborník o úlohe sviatostí pri obnove cirkvi*. Liptovský Mikuláš: Transciscus 1998, s. 45 – 48.

(ľudovo tiež nazývaných „ročiaci“) stáva dôležitou a jedinečnou pastorálnou príležitosťou. Hovorí o viere osobne s mladými ľuďmi – rodičmi, mnohokrát pracovne veľmi vyťaženými, je jedinečnou misijnou príležitosťou. Nie je ľahké ich stretnúť, nie ešte mať možnosť viesť s nimi sústredený rozhovor o viere. Rozhovor o krste (ktorý by sme nemali za žiadnych okolností vynechať) by sme mali zamerať predovšetkým na porozumenie významu samotného krstu, zvlášť v zmysle dynamiky Božieho konania v ňom a následného rastu dieťaťa vo viere. Je dôležité, aby rodičia porozumeli potrebe vplyvu evanjelia na rozvoj duchovného života dieťaťa, ako aj kresťanskej výchovy.

Pohovor pred krstom dieťaťa je okrem prípravy na krst samotný príležitosťou k príprave na rodičovstvo. Rodičia sa učia od prvých dní o dieťa obetavo starať, a tak postupne v praxi poznávajú, že rodičovstvo je v istom zmysle aktom altruizmu. Budú sa učiť rozumieť, že ich dieťa sa v procese vývinu a vývoja stáva autonómnou a samostatnou bytosťou, voči ktorej nemôžu zaujímať „vlastnícky vzťah“. Cirkve im môže byť v tomto porozumení tiež pomocou.

Výkonom krstu samotného sa zaoberať nebudeme, nakoľko krst sa realizuje v zmysle bohoslužobnej praxe jednotlivých cirkví. Je dôležité, aby sa krsty konali pravidelne aj v rámci služieb Božích. Krst konaný v rámci služieb Božích je jedinečnou príležitosťou pre celé bohoslužobné zhromaždenie k pripomenutiu si toho, že všetci sme boli rovnako pokrstení v Krista. Cieľavedomým a pravidelným alternovaním akcentov v krstných príhovoroch má zhromaždenie veriacich možnosť pravidelne si pripomínať bohatstvo, ktoré sme pri svojom krste v Kristovi prijali. Pripomínanie si vlastného krstu je jedným z významných nástrojov uvedomovania si vlastnej identity kresťana.

Po krste dieťaťa je dôležitá kresťanská výchova. Hoci platí zásada, že človeka nemožno za kresťana vychovať, ale kresťanom sa človek musí stať, kresťanskú výchovu nemôžeme podceňovať a zanedbávať.¹³ Úlohou rodičov, ale i cirkevného zboru je zabezpečiť, aby pokrstené deti mali možnosť pravidelne počúvať ich veku primeraným spôsobom zvestované evanjelium. Realizácia tejto úlohy sa rozkladá medzi detskú besiedku (detské služby Božie), výučbu náboženskej výchovy v materských, základných a stredných školách a výchovu v rodine. V prípade rodičov, ktorí sa v cirkevnom zbore neangažujú, sa na poslednú možnosť spoliehať nemôžeme. Ostáva nám teda zamerať sa na to, aby za takýchto okolností pokrstené deti navštevovali aspoň detskú besiedku či náboženskú výchovu. Ak sa z pokrstených detí „sviatočných kresťanov“ majú stať Krista radostne nasledujúci kresťania, je pre ne dôležité, aby nestratili kontakt s evanjeliom. A to závisí v mnohom aj od aktívnej, živej a na aktivity rozmanitej cirkevno-zborovej práce.

V úvode sme povedali, že základy identity človeka sú kladené pri jeho narodení, pri vstupe do rodinného prostredia. Základy duchovnej identity udeľuje človeku Boh v Krste svätom. Účasťou na Kristovej smrti a vzkriesení vo vode krstu je pokrstený človek Bohom prijatý do Božieho spoločenstva spásy, vyslobodzovaný z prepadnutia hriechu, povolaný rásť a rozvíjať prijaté dary na Božiu slávu vo viditeľnom spoločenstve lásky, v ktorom sa zvestuje evanjelium a prisluhujú sviatosti. Je povolaný ku každodennému životu žitému denne z Božieho zmilovania, k aktívnej kresťanskej službe a svedectvu o Božej milosti, ktorú v Krste svätom sám prijal. To je naplnením krstu, ku ktorému Boh volá všetkých pokrstených – pravidelných i „sviatočných“ návštevníkov a členov našich zborov a zhromaždení.

Mgr. Milan Jurík, PhD., je proděkanem pro vzdělávací činnost na EBF UK v Bratislavě. Učí praktickou teologii.

13/ Cf.: MIDRIAK, Ján: Krstná prax a výchova vo vedomí významu krstu v našej cirkvi. In: Július Filo, ed.: *Viditeľné slovo. Teologický zborník o úlohe sviatostí pri obnove cirkvi*. Liptovský Mikuláš: Transcivus 1998, s. 120.

Vyznavačský křest – raně křesťanský odkaz v perspektivě radikálů reformace

Petr Macek

Co brání, abych byl pokřtěn?

Tuto otázku položil svému „evangelizátorovi“ Filipovi, pronásledovanému členu původního jeruzalémského sboru, jistý etiopský dvořan ve známém líčení zapsaném ve Skutcích apoštolů (8,26-40). Čteme tu, že Filip tomuto Afričanovi, který si četl v biblickém svitku a nerozuměl dobře jeho obsahu, „zvěstoval Ježíše“. Dvořan na jeho výklad reaguje slovy: „Zde je voda. Co brání, abych byl pokřtěn?“ (v. 36). V některých dochovaných pramenech následuje (jako v. 37) krátký dialog těchto dvou: „Filip mu řekl: »Jestliže věříš celým svým srdcem, nic tomu nebrání.« On mu odpověděl: »Věřím, že Ježíš Kristus je Syn Boží.«“ V kralickém překladu je tento dialog přímo v textu, v ekumenickém překladu jen pod čarou, takže tam verš 37 vlastně chybí. Je ovšem jasné, že důvodem křtu není pouhá dostupnost vody: Etiopský dvořan hodlá přijetím křtu vyznat svou víru.

Co brání, aby bylo pokřtěno? Takovou otázku si v tradičních křesťanských zemích kladou za každé „nekrtěňátko“ ti, jimž leží na srdci jeho prospěch. Na mysl jim může tanout situace oněch maličkých, jejichž prospěch bránil proti vlastním učedníkům sám Ježíš v neméně známém oddíle z evangelíí: „Tu mu přinášeli děti, aby se jich dotkl, ale učedníci jim to zakazovali. Když to Ježíš uviděl, rozhněval se a řekl jim: »Nechte děti přicházet ke mně a nebraňte jim, neboť takovým patří království Boží«“ (Mk 10,13-14; viz i paralely u Mt a Lk).

Jak to je tedy se křtem? Co je jeho důvodem a co je jeho předpokladem? Ona delší verze rozhovoru mezi Filipem a Etiopanem je klasickou ilustrací toho, jak vztah mezi vírou a křtem chápou křesťané, kteří rozlišují mezi křtem a požehnáním dítek a nemluvnata proto přinášejí (právě na základě onoho Ježíšova pokynu) k vzkládání rukou a dobrořečení, nikoliv však ke křtu. Vycházejí z přesvědčení, že člověk musí nejprve slyšet evangelium o Kristu, uvěřit mu (Řím 10,17), svou víru manifestovat křtem a tak se stát křesťanem – člověkem Ježíšem Kristem osloveným, zachráněným a získaným pro jeho „cestu“ (Sk 22,4). Označení „křesťan“ není odvozeno od slova „křest“, ale oba výrazy odkazují ke Kristu: „Křesťan“ je Kristovec. (Je ovšem dobře možné, že to původně znělo víc hanlivě, neboť křesťané se tak sami označovat nezačali, tak je pojmenovali lidé v jejich okolí, kteří se nejspíš křesťany nestali – Sk 11,26). Uvedení do společenství víry, jež je při onom požehnání za účasti bratří a sester na zřeteli, je pro takový osobní vývoj dobrým předpokladem.

Ti, kdo hájí křest nemluvnat, se krom onoho místa o požehnání dětem dovolávají i zmínku o spásě celých „domů“ ve Skutcích apoštolů a křest někdy přirovnávají ke starozákonní obřizce, vykonávané na novorozencích mužského pohlaví. Odpůrci křtu nemluvnat rozumějí odkazům na „domy“ či „domácnosti“ (které mohly zahrnovat i služebnictvo) jinak a poukazují především na to, že křesťanský křest navazuje podle Nového zákona na křest konaný Janem Křtitelem v Jordánu. To byl křest „na vyznání hříchů“ (Mk 1,4-5 a paralely u Mt a Lk), kterému se podrobil i Ježíš, protože jej chápal jako „dávání Bohu za pravdu“ (viz Lk 7,29), a který přijímali svorně

i všichni již „obřezaní“. Ta návaznost je patrná z prvního „křestního příkazu“ při vzniku církve (Sk 2,38). Především se však tito odpůrci dovolávají toho, že všechna biblická místa, která představují jakousi teologii křtu, předpokládají vyznavačský křest (např. Řím 6,1-4), i toho, že se nezachovala žádná prvokřesťanská liturgie křtu nemluvnat. Všechny zachované představují křtěnce jako „kajícíníky“ a křest jako vyznavačské vyvrcholení katechumenátu – předkřestní výuky.

Spor o křest v době reformace

Není asi sporu o tom, že křest nemluvnat se prosadil už velmi záhy a že v souvislosti s tím došlo posléze i k zavedení jakéhosi „pokřestního katechumenátu“ – konfirmace či biřmování.

Není divu: Za křesťany byli sice v zásadě považováni všichni pokřtění, tedy i nemluvnata, ale bylo jasné, že tu k úplnosti něco chybí (tito mají „křesťané“ nemohli např. k večerí Páně). Pokud se, jako v případě biřmování, jednalo o obřad znamenající udílení či posílení Ducha svatého, bylo to z hlediska určitého pojetí svátostí logické, ale z hlediska novozákonního svědectví o církvi to byly samozřejmě dost podstatné novoty.

Ti, kdo v reformaci a po reformaci zavedli znovu vyznavačský křest, k tomu byli motivováni jak teologicky (např. i onou zárodečnou novozákonní teologií křtu s její symbolikou „smrti“ a „očisty“), tak i obecně reformačním úsilím o co nejsoustavnější návrat k novozákonní praxi. To ovšem byl právě krok, před nímž nakonec vůdci reformace z reformačně-strategických důvodů couvli, i když byl v logice (a někdy i formulacích) jejich vlastních úvah o církvi. Nechtěli v rozhodující fázi reformačního zápasu ztratit podporu konzervativnějších a vlivných příznivců. Jejich dodatečná teologie křtu nemluvnat je zpravidla jedním z nejslabších míst jejich učení a jejich administrativní postup proti odpůrcům křtu nemluvnat je klasickým případem politického nátlaku a zvůle – důsledku neblahého sepjetí církve a státu. Zvláště trapně a nepřesvědčivě působilo v jejich případech dovolávání se „jednoty církve“.

Teologické „manko“ vyjadřoval mimo jiné i jejich argument, že „Bible nikde křest nemluvnat nezakazuje“. Protiargument „novokřtěnců“, že „Bible podobně nikde nezakazuje křtít psy a kočky“, byl sice hodně prostořeký, ale v prostředí, kde se kladl důraz na Bibli jako aktuální a svrchované Boží slovo, na evangelium o Kristu v jeho nepřehlédnutelných nárocích na zažité představy a církevní praxi, byl případnou reakcí na čistě účelové zacházení s autoritou Písma. Reformační zastánci vyznavačského křtu tíhli někdy k všelijakým excesům, jindy zase k moralismu, ale v této věci měli k „řádu“ v církvi (1Kor 14,40; ekumenický překlad mluví o „spořádanosti“) asi bliž než jejich odpůrci. Pohrdlivé označení „novokřtěnci“ (přesněji „novokřtitelé“), kterého se jim (a spolu s nimi všem reformačním radikálům, ať už měli něco se křtem společného, nebo ne) dostalo, nevyjadřovalo podstatu problému. Vyznavačský křest symbolizoval přesvědčení, že církev

Klíče – *Dám ti klíče království nebeského (Mt 16, 19)*

© Petra Fischerová

tvorí ti, kdo Ježíše Krista, který se pro ně obětoval a který je i přes jejich nehodnost a často i všeli jaké zdráhání k sobě povolal, poslušně následují. „Křestním příkazem“ byl pro ně už vlastní Ježíšův křest. Proto se tohoto způsobu přiznání se ke Kristu nehodlali vzdát ani pod pohrůžkou trestu smrti, adresované v některých centrech reformace těm, kdo své děti pokřtít odmítli.

Boží milost a Boží svoboda

Dnes se na obranu křtu nemluvnat nejčastěji argumentuje „předcházející“ milostí: Důležité je prvotní Boží milostivé sklonění se k nám – a to je nejlépe dosvědčeno křtem těch, kdo se ještě nemohou ničím vykázat. „Lidská víra“ nemůže mít přece první místo! Zastánci vyznavačského křtu se naopak domnívají, že Boží milost a iniciativa je nejlépe dosvědčena tím, že je ponecháno na božím Duchu, koho si vyhledá a učiní z něj – skrze evangelium o Kristu a jeho osvobodivou moc – Ježíšova učedníka a vyznavače. Víra, na jejíž vyznání k udělení křtu dochází, není přece nějaká „člověčina“, ale vzácný Boží dar – to, co Bůh sám tvoří a proto vyhledává, a to často i na těch nejméně pravděpodobných místech. Jakkoli je to projev lidské svobody, jde o svobodu jako adekvátní odezvu na svobodu a iniciativu Boží, a tedy o svého druhu novou skutečnost („nové stvoření“), která by tu bez Božího osvobodivého působení nevznikla.

Samozřejmě: Zda je nakonec člověk křesťanem ve smyslu opravdového Kristova vyznavače, Kristu oddaného a pro Boží věci angažovaného jedince, o tom nerozhoduje to, jak a kdy byl pokřtěn (nebo zda byl vůbec pokřtěn!). Hodně tu může napomoci výchova a prostředí, ale ani to není žádná záruka. To však nemění nic na tom, že křest je třeba brát vážně – a to znamená mít na paměti i jeho původní vyznavačský smysl. Křest nemluvněte, který je (a to ještě v lepším případě) vyznavačským aktem rodičů (kmotrů a sboru) a dítěto zde má spíš jakousi instrumentální roli, vyznavačský smysl křtu nenaplnuje. Spíš někdy budí dojem, že je projevem snahy zajistit dítěti křesťanů dopředu nějaké duchovní dobrodiní, a to nezávisle na Božím oslovení a povolání a bez zřetelného vztahu k závazku, který takové povolání zahrnuje.

Křest byl vždy veřejnou slavností, radostnou událostí, na níž se měli a mohli svou radostí a svou modlitební solidaritou podílet ti křtěncům nejbližší – jejich rodina, církevní komunita, v níž a pro níž byli duchovně vedeni a formováni. Zdrojem té radosti byla Boží přízeň – to, že Bůh se k nám sklání a prosazuje mezi námi a v našem zájmu svoje věci. Je žádoucí tuto skutečnost připomínat – k Boží oslavě – i dnes. Snadné je to tam, kde všichni, kdo křtěnce modlitebně provázejí, chápou křest stejně nebo podobně. Kde tomu tak není, je třeba uplatnit křesťanskou moudrost a soudnost. Důvod k radosti by se neměl stát zdrojem napětí nebo hořkosti. I sám přístup k účastníkům křestní oslavy, ať už jí rozumíme jakkoli, by měl být svědectvím Boží vstřícnosti. To není pokrytectví ani zbabělost. „Poznání,“ připomíná apoštol, „vede k domýšlivosti, kdežto láska buduje“ (1Kor 8, 1). Proto varuje, aby se naše svoboda nestala druhým kamenem úrazu (8,9nn). Právě stoupenci vyznavačského pojetí církve vždy hájili svobodu svědomí. To ovšem nic neměnilo na jejich přesvědčení, že křest jako událost i znamení Božího díla smíření a obnovy – v tomto případě započetí nového individuálního křesťanského života – by měl manifestovat i Boží nenásilnou, ale podmanivou cestu k tomuto cíli.

Doc. ThDr. Petr Macek je docentem systematické teologie na ETF UK v Praze. Jeho badatelský zájem se, kromě jiného, soustředí na interpretaci teologického odkazu "levého křídla" reformace.

Křest jako misijní příležitost

Daniel Fajfr

Věříme, že křest je svátostí spojující věřící s Kristem a pečetící smrt starého hříšného člověka se Spasitelem na kříži. Je to i svátost povstání k novému životu a spojení s rodinou pokřtěných Božích dětí. Člověk, který uvěří, je přiveden prostředky Boží milosti, pokáním a vírou k jednotě s Kristem. Křest potvrzuje ospravedlnění a začlenění do Kristova těla. Jednota s Kristem si žádá i zapojení do těla – církve. Z hlediska Nového zákona je nemožné být v Kristu a nebýt součástí jeho těla (J 10, 14-16; 15, 1-8; 1K 12, 27; Ef 2, 19-22). Diskuze kolem křtu není tedy jen otázkou systematické teologie, tedy "co se vlastně při křtu děje", ale z hlediska praxe je také záležitostí praktické eklesiologie.

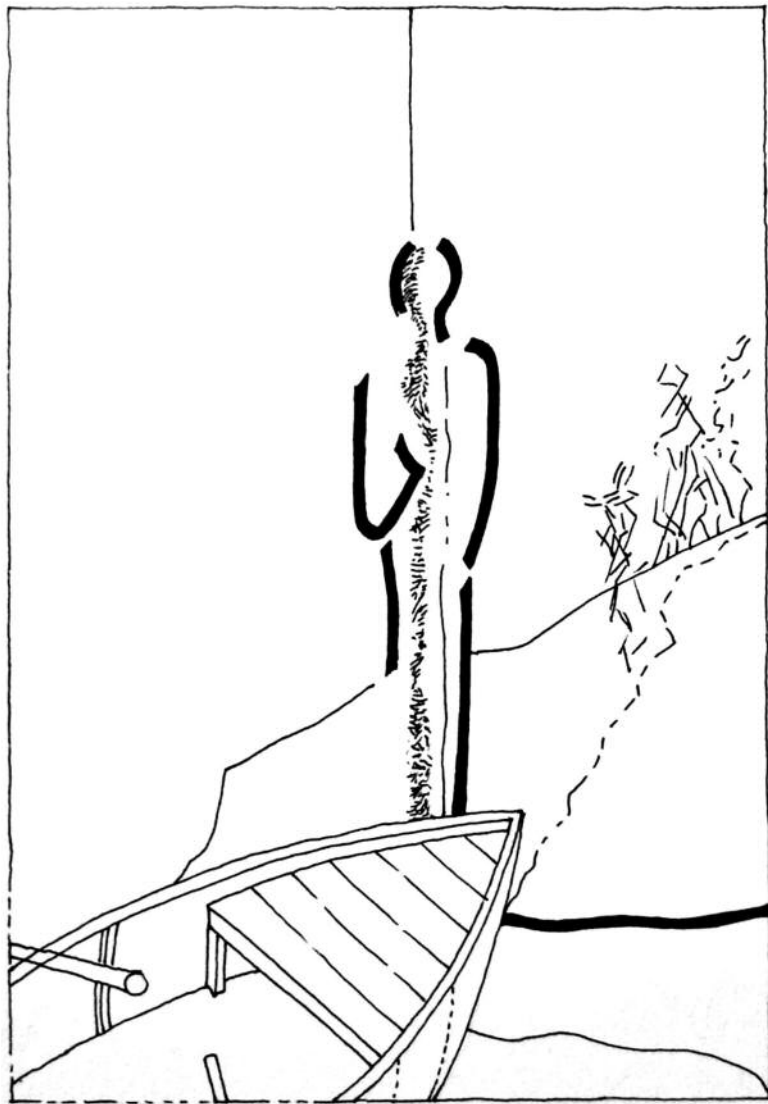
V Církvi bratrské máme poměrně velkou volnost křestní praxe. Křtíme především dospělé na základě vyznání osobní víry v Ježíše Krista. Křtíme i děti neboť máme za to, že je-li dítě schopno rozpoznat, co je dobré a co zlé v míře odpovídající jeho věku, může pochopit i základní princip evangelia: člověk je hříšný, ale Boží láska, jak ji poznáváme v příběhu Ježíše Krista, přináší odpuštění, o které můžeme prosit. Jsme otevření též pro křest nemluvňat na základě slibu věřících rodičů, že své dítě povedou životním příkladem k osobnímu následování Krista. Křestní formy praktikujeme od ponoření do vody v baptisteriích či ve volné přírodě, přes polití až po symbolické pokropení. Věříme, že křest je jen jeden (Ef 4, 5) a že na množství vody nezáleží. Jelikož jde při křtu o napojení do Kristova těla (1K 12, 13), rozumíme tím připojení ke konkrétnímu sboru, které se vyznačuje aktivním členstvím.

Pokud mluvíme o křtu jako o misijní příležitosti, potom v našem církevním prostředí se tato možnost otevírá spíše jako sekundární záležitost. Křest dospělých je pro nás znamením radikální proměny vyjádřené pokáním a následováním Krista, která se neděje až při vlastním křestním aktu, ale předchází mu. Je završením procesu obrácení a současně vstupem do nového života, který smrtí nekončí. Stane se, že tu a tam se objeví lidé, kteří mají zájem o křest pro sebe nebo pro své děti. V okamžiku, kdy se dozví, jaké jsou v naší církvi podmínky pro křest, je zřejmé, že to pro ně přestává být aktuální. Jedná se ale o okamžik, kdy nabízíme rozhovor nejen na toto téma. Někdy tímto zájem končí, jindy jde o iniciační rozhovor, který má pokračování. Nejednou se stane, že takový člověk dojde časem k pokání a uvěří v Krista. Poté následuje příprava ke křtu a vlastní křest.

Secundární efekt křtu, který může být také misijní příležitostí, vidíme především ve vlastním křestním shromáždění, zahrnujícím v sobě několik momentů, které mohou oslovit i nevěřící přátele. Křestní shromáždění je vlastně svědectví o Božím jednání, neboť při svátosti křtu nejde jen o nějaký symbolický úkon, ale o duchovní zkušenost, kterou prožívá přítomné shromáždění spolu s křtěnci. Je zde prostor pro kázání Božího slova, které nějakým způsobem oslovilo křtěné a přivedlo je k živé víře. Lidé mohou slyšet jejich příběh, neboť bývá zvykem, že dříve než jsou pokřtěni, povědí něco ze svého života o tom, jak prožili setkání s Kristem. Samozřejmě, vlastní svátost mluví sama za sebe, a pokud se děje ponořením, pak je znázorněna smrt starého člověka ponořením

pod vodu a vynoření pak symbolizuje povstání k novému životu. Vše je doprovázeno písněmi, vděčností za Boží milost a přítomností Ducha svatého. Je zřejmé, že se jedná o událost a vhodnou příležitost, na kterou mohou křtěníci pozvat členy svých rodin a přátele, kteří by jinak cestu do křesťanského shromáždění nenašli. Takto pojaté křestní shromáždění má v sobě jisté evangelizační prvky a nejednou u pozvaných přátel vzbudilo zájem o duchovní věci, který později vyústil v obrácení a křest.

Ing. Daniel Fajfr, M.Th., je předsedou Rady Církve bratrské a 1. místopředsedou Ekumenické rady církví v ČR.

Rybáři –
Pojďte za mnou
a učiním
z vás rybáře lidí
(Mk 1, 17)
© Petra
Fischerová

Křest bez víry jako nástroj misie?

Mikuláš Zoubek

Křest jako misijní příležitost?

Co je tím míněno? – Těžká odpověď. Můžeme na to pohlížet z různých stran. Nejprve pozitivně: při křtu se zvěstuje evangelium, přičemž často mohou být přítomni lidé, kteří do shromáždění normálně nechodí. Křtu má předcházet katecheze (křtěnce či rodičů), po křtu má následovat pastorační péče a jejich další vzdělávání a utvrzování ve víře při shromážděních sboru či osobních pastoracích. To všechno jsou zajisté dobré misijní příležitosti a moudře jedná ten sbor, který tyto možnosti využívá k šíření evangelia. Tolik pozitivní stránka věci.

V církevní praxi Českobratrské církve evangelické (dále jen ČCE) však existuje v této souvislosti také jeden negativní fenomén, totiž že bývá křtěno nemluvně bez víry rodičů. Někdy se takový křest nazývá „misijním křtem“. Tento název je vlastně nepřesný a lehce zavádějící, ale v církvi se používá. Vykonání takového křtu pak bývá odůvodňováno právě tím, že „*křest je přece misijní příležitost*“. Církev tak křtí v naději, že víra bude následovat po křtu. Křest samý tak církev pojímá nikoli jako důsledek misijní práce, ale přímo jako nástroj misie. Já osobně s tímto pojetím křtu zásadně nesouhlasím. Ale na sborech, kde se to praktikuje, to vysvětlují třeba takto: „*My v našem sboru pokřtíme prakticky každé nemluvně, kde nás požádají o křest, protože takový křest do nevěřícího prostředí vnímáme jako dobrý způsob misijní práce. Jak jinak se chceš do takové rodiny dostat?*“ Jiný farář¹ mi zase vyprávěl svou zkušenost, že když nastoupil jako mladý kazatel na svůj první sbor, tak mu starý a dlouholetý kurátor sboru řekl na uvítanou: „*Pane faráři, my tady okřtíme každého, tak s tím prosím počítejte.*“ Ano: místo „*pokřtíme*“ řekl „*okřtíme*“ a také to tak myslel. K rozhodnutí udělit tzv. misijní křest dochází staršovstvo často i z jiných pohnutek než z pohnutek primárně misijních, tedy spíše z pohnutek pastoračních. Tady se mohou objevit například tyto motivy: „*Pokud dítě nepokřtíme, tak jeho babička či dědeček by se mohli naštvat*“. Nebo: „*Pokud to dítě nepokřtíme, tak rodiče si dojdou pro křest ke katolíkům a tu rodinu tak definitivně ztratíme.*“, apod. Může se objevit ještě i úplně jiná situace, totiž že kazatel poslouží misijním křtem bez vědomí staršovstva.

Vůči praxi tzv. misijních křtů, ať už jsou pohnutky k nim jakékoliv, mám velmi zásadní výhrady, které v následujícím textu vysvětlím.

Pohled Písma

Ve svém misijním poslání Pán řekl učedníkům: „*Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtíte je ve jméno Otce i Syna i Duchy Svatého a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal.*“ (Mt 27, 19n). Tomu lze rozumět tak, že máme nejprve získat učedníky, potom je (=ty učedníky) pokřtít a potom je (=ty pokřtěné učedníky) dále vyučovat. Podobně vyznívá i závěr Markova evangelia (Mk 16, 16).

1/ Farář Jiří Marván z Černošína

Petr o tom hovoří ve svém letničním kázání: „*Obratťe se, každý z vás ať přijme křest ve jménu Ježíše Krista na odpuštění hříchů a dostanete dar Duchu Svatého.*“ (Sk 2, 38).

Křest jako důsledek a stvrzení víry byl běžnou praxí prvotní církve – viz např. Sk 8, 12; Sk 8, 38; Sk 9, 18; Sk 10, 47n a další... V prvotní církvi vždy předcházela víra křest. Biblický slovník píše: „*Předpokladem křtu bylo jednak pokání, jednak vyznání, že Ježíš je Pán. Křtilo se obvykle ponořením, když bylo po ruce dostatek vody. Smyslem křtu je účast na spasitelném dění Božím, tj. na smrti a vzkříšení Ježíše Krista.*“²

Pohled ČCE

ČCE vychází z biblického pojetí křtu, tedy že pokřtěn může být jen ten, kdo se ke Kristu a jeho církvi hlásí svým vyznáním víry.³ Při křtu se křtěnec odříká starého pohledu na život a zavazuje se k novému životu v následování Ježíše Krista.⁴ ČCE také může posloužit křtem nemluvňatům, pokud jejich rodiče vyjádří svou upřímnou ochotu, že pokřtěné děti budou ke křesťanské víře a k životu v církvi vychovávat.⁵ O křtu rozhoduje zásadně staršovstvo sboru⁶, které při každé žádosti o křest zváží všechny aspekty. O křest nemluvňat v církevní praxi však často žádají rodiče, kteří ve sboru žijí málo či vůbec. Někdy dokonce žádají o křest nemluvňat jen prarodiče dítěte. Zde je velmi důležité, aby kazatel s rodiči dítěte opakovaně hovořil, aby se jich vyptal na motivy jejich žádosti o křest a také aby jim vysvětlil, co je skutečný křesťanský křest. Agenda ČCE k tomu říká jasně: „*Je ovšem třeba vyvarovat se jakýchkoli magických představ v souvislosti se křtem. Výkon křtu sám z dětí křesťany nečiní. Velice záleží na tom, aby rodiče, kteří o křest žádají, činili tak z víry. Křest bez víry je rouháním, které znevažuje Kristovo dílo spasení.*“⁷ Pokud se staršovstvo rozhodne, že křest bude vykonán, bere tím na sebe závazek, že o pokřtěného bude pastýřsky pečovat.⁸ Pokud staršovstvo po projednání žádosti o křest a po opakovaných rozhovorech kazatele s rodiči dojde k závěru, že nejsou splněny podmínky pro křest, pak se rozhodne křest neudělit. V tomto případě je pastoračně vhodnější mluvit o odložení křtu než o odmítnutí křtu.⁹ Dává se tím najevo, že v budoucnu (až bude přítomna víra) je možno křest udělit.

Určitou rozporuplnost v ČCE ohledně křtu nemluvňat trefně popsal emeritní synodní senior M. Hájek v roce 1975: „*Při jedné anketě mladých, která se týkala křtu dětí a dospělých, na jedné straně většina dotázaných odpověděla, že správnější by byl křest dospělých: křest, který se odehrál v dětství bez vědomí křtěného, postrádá plnou osobní závaznost. Přitom však velká většina týchž lidí odpověděla na otázku, zda dají své děti pokřtít, jednoznačně kladně. To je příznačné. Žijeme v určitém rozporu.*“¹⁰

2/ Adolf Novotný: Biblický slovník, str. 359, vydal Kalich v roce 1956

3/ Řád sborového života, čl. 1, odst. 8

4/ Agenda ČCE, vydala SR ČCE 1983, str. 70

5/ Řád sborového života, čl. 1, odst. 9

6/ Řád sborového života, čl. 1, odst. 7

7 Agenda ČCE, vydala SR ČCE 1983, str. 71

8/ Agenda ČCE, vydala SR ČCE 1983, str. 72-73

9/ Leuenberská konkordie, kapitola IV Praxe křtu, odst. 5

10/ Miloslav Hájek: Vím, komu jsem uvěřil, vydal Kalich 1983, str. 193 – 194

Synod ČCE projednával koncepční otázku misie v letech 1981¹¹, 1983¹² a 2009¹³. Pokud se zde mluví o souvislosti křtu a misijní práce, pak jen s důrazem na přípravu ke křtu, křestní vyznání, kázání při křestním shromáždění a na katechezi po křtu. Nikde žádná zmínka o křtu bez víry jako nástroji misie.

Církevní praxe

Ačkoli učení ČCE je v této záležitosti docela konzistentní a vykonání křtu podmiňuje vírou křtěnce či jeho rodičů, tak přesto v církevní praxi dochází občas k tzv. misijním křtům, tedy křtům bez víry. Nejčastěji to bývá u nemluvněte, u jehož rodičů je víra nepřítomna, resp. se nijak neprojevuje. A je také mnoho případů hraničních. Často bývají případy, že rodiče jsou sice matrikovými členy sboru, ale ve shromáždění nebyli 20 i více let.

Někdy žádají rodiče o křest se

slovy: „*Nám je to vlastně jedno, ale naše babička si to přeje.*“ Ve všech těchto případech tzv. misijních křtů je třeba znovu a znovu si připomínat, že základním předpokladem pro křest je víra. Jenže – víra se špatně měří¹⁴ a v naší postmoderní společnosti máme dokonce někdy pocit, že o víře druhých lidí nemáme přemýšlet, neřku-li dokonce ji hodnotit. Odtud možná i ta nedobrá praxe: málo se ptát a spíše křtít. Přesto si já osobně myslím, že je třeba, aby staršovstvo každou žádost o křest pečlivě zkoumalo. Určitým znakem toho, zda rodiče věří, je jejich účast na sborovém životě. Pokud rodiče nebyli v posledních letech ve sboru ani jednou, tak lze vážně pochybovat o jejich ochotě dítě vést do sboru a ke křesťanské víře. Podobně rodiče, kteří si nečtou Bibli a kteří se nemodlí, vzbuzují dojem, že jejich víře něco zcela podstatného schází. Vždyť ČCE docela otevřeně říká, co očekává od svých členů: „*Od svých členů žádá, aby pilně četli Písmo svaté, aby setrvali v bratrském obecenství života kolem Slova Božího a svátostí, vychovávali spolu s církví*

Dokonáno jest – *Dokonáno jest (Jan 19,30)* © Petra Fischerová

11/ http://www.e-cirkev.cz/data/att/Synod%201981_Materi%C3%A1ly%20k%20misii.pdf

12/ http://www.e-cirkev.cz/data/att/Synod%201983_Praxe%20c%C3%ADrkeve%20jako%20n%C3%A1stroj%20misie.pdf

13/ Usnesení č. 39 z 3. zasedání 32. synodu z května 2009

14/ Max Kašparů: Věroměr, kap. 1, vydala Matice cyrilometodějská 1999

své děti ve víře, společně oslavovali Boha, osvědčovali svou víru životem podle evangelia, v lásce sloužili svým bližním a nesli odpovědnost za zajištění hmotných potřeb církve.”¹⁵

Zkušenosti jednoho sboru

Můj sbor je FS ČCE v Sokolově.¹⁶ Okres Sokolov patří mezi nejateističtější okresy naší země. Podle sčítání obyvatelstva z roku 2001 je podíl věřícího obyvatelstva všech církví pouze 19,3%.¹⁷ Je to zřejmě dané historickým vývojem – po roce 1945 došlo k zásadní výměně většiny obyvatelstva. Výsledky sčítání lidu za rok 2011 ještě nejsou k dispozici, ale procentuální podíl věřících bude jistě ještě menší. Náš sbor má asi 460 členů¹⁸, je to tedy středně větší sbor. Lidé chodí do sboru buď víceméně pravidelně, nebo nechodí vůbec. Nemáme tedy téměř žádné tzv. „jednoročáky“. Aktivní členové sboru pocházejí povětšinou z poválečných reemigrantů a jejich potomků¹⁹. Mezi aktivními členy sboru se klade důraz na obrácení a osobní vztah s Ježíšem Kristem, který se projevuje denní četbou Písma, denními modlitbami a pravidelnou účastí na sborovém životě. Ve sboru fungují dětské besídky, dětské kluby, dorost i mládeže, a konají se dětské tábory.²⁰ Přesto však většina našich členů do sboru nechodí vůbec! Tedy většina členů sboru nebyla ve shromáždění za posledních 20 let ani jednou!

Naše staršovstvo projednává poměrně pečlivě všechny žádosti o křest. Kazatel s rodiči jako s žadateli o křest dítěte opakovaně hovoří. Dovolím si tedy malou sborovou statistiku. Protože však schází objektivní kritéria pro to, co je to „misijní křest“, půjde jen o můj nepřesný odhad. Viz dále. Sám jsem přišel do sboru v roce 1985, kdy mě Pán Bůh oslovil a povolal při evangelizačním shromáždění našeho sboru. Prožil jsem osobní obrácení, které znamenalo základní změnu v mém životě. Ve staršovstvu jsem asi od roku 1988. Mohu tedy posoudit křty jen za posledních cca 25 let.

– za 25 let od začátku křestních knih (1950-1974) jsme vykonali 1.286 křtů, převážně nemluvnat. Neumím posoudit, zda to byly křty misijní. Z těchto pokřtěných zůstalo dodnes členem sboru 134 lidí²¹ a z nich chodí do sboru 15 lidí.²²

– za 25 let na konci křestních knih (1988 – 2012) jsme vykonali 73 křtů a 8 požehnání. Z celkového počtu 73 křtů bylo 23 křtů dospělých křtěnců, tedy na základě osobní víry s věkem křtěnců 12 – 46 let. Dalších 24 křtů byly děti, většinou nemluvnata, jejichž rodiče chodili aspoň občas do sboru, tedy lze říci, že to byly běžné evangelické křty. Dalších 5 křtů byly děti z jiných sborů ČCE. Zbývajících 21 křtů byly křty, které by se snad daly nazvat křty misijními. Nazývám je tak především proto, že rodiče v době křtu svých dětí vůbec nechodili do sboru. Nejčastěji to byli matrikoví členové sboru bez jakéhokoli zájmu o sborový život. Zajímavé je, že u žádného z těchto 21 křtů

15/ Církevní zřízení § 2, odst. 2

16/ <http://www.ccesokolov.cz/>

17/ http://notes2.czso.cz/xk/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_podle_pohlavi_a_nabozenskeho_vyznani_so

18/ <http://www.evangelnet.cz/cce/sbori/206-sokolov>

19/ Sborník – Církev v proměnách času 1918 – 1968, vydal Kalich 1969, str. 230

20/ Sborník – Církev v proměnách času 1969 – 1999, vydal Kalich 2002, str. 289

21/ Kartotéka sboru FS ČCE Sokolov, která je vedena podle Řádu členství v církvi

22/ Viz seznam členů s hlasovacím právem podle čl. 5, odst. 7 Jednacího a volebního řádu

neposloužil křest k tomu, aby rodina začala do sboru docházet, ačkoli ve sboru probíhala a probíhá čilá práce s dětmi a mládeží. Možná jsme něco propásli jako staršovstvo? Anebo jsme raději neměli ty děti křtít?

Zdá se tedy jakési pravidlo: pokud rodina nechodí do sboru před křtem dítěte, nebude chodit ani potom. Pokud rodina chodí do sboru před křtem dítěte, bude chodit i potom.

A ze sborové statistiky vyplývá ještě jedna zajímavost: počty misijních křtů zřetelně klesají z roku na rok, neboť v posledních 12 letech byly v našem sboru provedeny pouze 3 misijní křty.

Zajímavá kazuistika

V křestních knihách lze nalézt docela zajímavé zápisy. Například u dvou pokřtěných nemluvnat před téměř 30 lety je v křestních knihách uvedeno pouze jejich jméno a datum křtu. Zcela chybí jejich datum a místo narození, jména a adresa rodičů a další upřesňující údaje. Situace je vysvětlena v poznámce.

– Křtěnec V.P.²³ Dívka, bez data narození, bez jména a adresy rodičů, bez jména kmotry. Jen v poznámce má napsáno: *U křtu přítomna pouze babička (jako kmotra). Dodání rodného listu bylo slíbeno, ale nebylo tak učiněno. A další poznámka připsaná později: Po urgenci za 1,5 roku u přízně opět žádná odpověď.*

– Křtěnec A.K.²⁴ Dívka, bez data narození, bez jména a adresy rodičů, jen se jménem kmotry. A v poznámce má napsáno: *Další údaje přes příslib a několikere urgence nebyly dodány.*

Obě děvčata jsou tedy dnes už dospělé ženy a zřejmě vůbec neví, že byly kdysi pokřtěny. Možná to neví ani jejich rodiče. Možná to nevědělo ani tehdejší staršovstvo. Současné staršovstvo je nemůže oslovit, protože neví, ani kde bydlí, ani kdy se narodily, ani jak se dnes jmenují. Co s tím? – Nevím. Je to misijní křest? – Nevím.

Anebo jiný příběh: Jednou zavolala farář jedná neznámá romská rodina z jejich města s tím, že jim umírá dítě. Prosili ho, ať rychle přijede, aby ho pokřtil. Farář se tam tedy neprodleně vydal, a když tam přijel, bylo dítě mrtvé. Rodina ho požádala, aby to mrtvé dítě přesto pokřtil. Když to odmítl, tak se s ním zamkli v pokoji i s dítětem a řekli mu, že ho nepustí, dokud dítě nepokřtí. Farář však trval na svém a tak ho rodina po několika hodinách přece jen pustila na svobodu, aniž byl křest na zemřelém dítěti vykonán.²⁵

Další služebnosti jako misijní příležitost?

ČCE se ve své církevní praxi setkává s různými žádostmi o posloužení některou další služebností. I nad nimi můžeme vyslovit otázku, zda je lze či nelze použít jako misijní příležitosti. Toto téma však překračuje rámec článku, proto jen okrajově:

– žádosti o církevní svatbu – dle mého názoru možno použít za předpokladu, že žadatelé věří v Boha (obecně) a křesťanská víra jim není úplně cizí.²⁶ Jde o to, aby si uvědomili, že manželský slib budou slibovat před Bohem a že to má svou vážnost.

23/ Křestní knihy FS ČCE v Sokolově, záznam 1983/11

24/ Křestní knihy FS ČCE v Sokolově, záznam 1985/11

25/ Vyprávěl farář Lubomír Líbal z Chebu jako svou vlastní zkušenost.

26/ Řád sborového života, čl. 3, odst. 5-6

– žádosti o církevní pohřeb – dle mého názoru lze posloužit komukoli²⁷, za předpokladu, že pozůstali budou respektovat to, že se při pohřbu bude zvěstovat evangelium.

– žádosti o vysvěcení prostoru či posvěcení předmětu – tento postoj neodpovídá evangelické víře, ale těmto lidem můžeme místo vysvěcení či posvěcení nabídnout něco jiného: přímluvnou modlitbu za daný prostor či předmět. Je však třeba jim vysvětlit, že touto modlitbou nezískává prostor ani předmět žádnou „magickou moc“.

Můj osobní názor

V osobním a rodinném životě dávám přednost tomu, aby byli lidé křtěni až na základě své osobní víry v Pána Ježíše Krista. Snažím se o vyváženost mezi objektivní a subjektivní stránkou křtu. Křtu má předcházet víra a pokání křtěncovo. Při křtu má křtěnec veřejně vyznat svou víru.²⁸ Vyučování křtěnců má být ve dvou fázích: jednou před křtem, ale pak i po křtu s tím, že vyučování po křtu má být rozsáhlejší, aby se pokřtění stali silnými, rozumnými a odpovědnými křesťany.²⁹ Naopak, vyučování před křtem může být poměrně krátké – jen tolik, aby člověk pochopil základní zvěst evangelia. Křest pak souvisí se samým začátkem křesťanského života a s přijetím Boží spásy.³⁰ Ve křtu nás Bůh ujišťuje o své spáse a činí nad námi veliké znamení své milosti. Mně osobně Pán Ježíš našel a povolal na cestu života až v době mé dospělosti. A teprve potom jsem byl pokřtěn. Podobně tomu bylo i u většiny mých dětí: nebyly pokřtěny jako nemluváta, ale až mnohem později, až na základě své osobní víry.

Ve sborovém a církevním životě však respektuji názor ČCE a svůj osobní názor nedávám do popředí. Tedy i při jednání staršovstva se snažím zohledňovat učení církve v této záležitosti.

V četných diskuzích o křtu jsem slyšel mnoho různých biblických argumentů pro křest nemluvnat. Biblický text, který snad trochu ukazuje tímto směrem, je podle mého názoru jen 1 K 7, 14. Avšak i zde je nutno podotknout, že celá 7. kapitola vůbec nemluví o křtu, ale o manželství.

Závěr

Tzv. misijní křest (=křest nemluvněte bez víry rodičů) rozhodně nepovažuji za vhodnou misijní příležitost. Dokonce myslím, že misijní křty by se vůbec neměly dělat. Jednak k takovému křtu není odůvodnění z Písma, jednak to neodpovídá učení naší církve a také v církevní praxi jde jen o okrajový jev se spornými výsledky.

*MUDr. Mikuláš Zoubek je ordinovaným presbyterem Českobratrské církvi evangelické a předsedou
Poradního odboru evangelizačního a misijního Synodní rady ČCE.*

27/ Řád sborového života, čl. 3, odst. 8

28/ Derek Prince: Základy, Oddíl III – Křtů učení, kapitola 3, vydáno samizdatem bez tiráže

29/ Dan Drápal: Křest jablko sváru, vydala Křesťanská misijní společnost 1994

30/ Jan Horálek: Apologie jednoho (novo)křtěnce, vydáno vlastním nákladem v roce 1998

Křest jako misijní příležitost

Radek Matuška

První pohled

Předem je potřeba napsat, že jde o téma velmi výbušné a v konečném hledisku neřešitelné. Nebo ještě jinak řečeno, rozbroje, nepokoje, „hrdlování“ provází tuto tematiku celé dějiny dogmatu křesťanské církve. Nikdo – a to nejen v naší Českobratrské církvi evangelické (ČCE) nepřinesl křesťálové čistou odpověď, ano křtít jen dospělé, či děti a dospělé; jakým způsobem. Jde o rovnici, která je **záměrně bez jasné odpovědi**, možná však si děláme problém, kde není. Je zde totiž při díle Bůh sám – naše církev ČCE, stejně jako ostatní církve protestantismu vidí ve křtu Svátost, jednu ze dvou vedle Večeře Páně. Není možné se k této otázce postavit jinak než s předposlední odpovědí. Jenže, kterak proplout mezi extrémním pohledem příznivců křtu nemluvněte, dítěte (ale třeba i člověka vysokého stupně demence) a mezi příznivci křtů dospělých, tedy odpůrců prvního uvažování?¹

Každé konání, podnikání se snahou předat, dosvědčit cokoliv a komukoliv z evangelia má misijní rozměr. Ať už jde o „aktéry“ na lidské straně, pak i ty, kteří jsou přítomni, a vlastně jde o záležitost, která z podobného shromáždění *vychází do světa*. Za každým i zdánlivě lidským počináním, touhou po křtu, je přece dílo Ducha svatého, snad přesně a trefně nevyjádřeno, ale jisté. Jde tedy o pečeť, která má svou vůni pro naše lidské okolí.

Biblický pohled

Předně prochází křtem Ježíš sám, když je Janem Křtitelem křtěn. Epištoly pak předávají pohled na každého, kdo chce být Ježíšovým učedníkem, víru v Krista, souznění a sejetí s tím, co Boží Syn nese. Kristovce povolává do služby – vést ostatní k přijetí Božího Syna za našeho Spasitele a vyjádření právě ve křtu. Křest však je už v rámci kánonu biblických knih popsán jako něco neobyčejného, co má dosah i za hranice jednotlivce i pozemského světa. Zajisté neobsahuje Písmo nižádné instrukce o přesném technickém popisu, kterak měl a vždy má vypadat křest – co přitom použít, na jakém místě vykonat, v kterou roční dobu, jak starý má být ten, kdo je křtěn atd. Jisté je, že jde o velmi důležitý krok, druhé narození dotyčného.

Pohled našich vyznání

Žádná z našich konfesí, knih vyznání, nepolemizuje s dětským křtem, právě naopak velmi silně se vyjadřuje proti těm, kdo dětský křest odmítají – viz: ***Odsuzujeme novokřtěnce, kteří praví, že nemluvnata novorozená z věřících lidí nemají být křtěna. Neboť podle učení Evangelia jejich jest království nebeské (Mat. 19, 14) a jsou ve smlouvě Boží; proč by jim tedy nemělo být***

¹ Není lepší odpovědi na otázku, co nám křest přináší, než kterou najdeme v Malém katechismu Martina Luthera „Působí odpuštění hříchů, vysvobozuje od smrti a od ďábla a dává věčný život všem, kdo věří tomu, co je obsaženo v božím Slovu a božím zaslíbení.“

dáno znamení Boží smlouvy? Proč by neměli být zasvěceni křtem svatým ti, kteří jsou Božím vlastnictvím a v jeho církvi?² Nebo 1. O křtu učí, že jest nezbytný k spasení, a že se křtem podává Boží milost, a že mají býti křtěny [i] děti, které jsou křtem podávány Bohu a přijímány na milost Boží.

2. **[Proto] odsuzují novokřtěnce, kteří zavrhuji křest dětí a tvrdí, že děti dosahují spasení beze křtu.**³

Nebo nověji vyjádřeno: Věříme, že **všechna zaslíbení Boží a spasitelné dílo Kristovo platí pro všechny lidi, tedy i pro děti.** Všichni jsme hříšníci a pod mocí hříchu jsou i děti. **Nesouhlasíme s těmi, kdož v prostotě dětí vidí důkaz jejich nevinny a tvrdí, že děti nepotřebují vykoupění a smíření. Ale nesouhlasíme ani s názorem, že děti nepatří do církve Kristovy a že nemohou býti křtěny, dokud samy nevyznají víru v Krista.** Pán Ježíš přišel i pro děti, zemřel i pro ně – a křtem dítek zpečetujeme tuto víru (Matouš 19, 14; 1. Korintským 1, 16; 7, 14)⁴.

Praktické poznámky

Ze své osobní zkušenosti a zkušenosti těch, které jsem ke křtu svatému doprovázel: smí být křestní příprava, ba i samotné křestní shromáždění velkou příležitostí k tomu, že se ukáže na první schůdek víry. Byť nejde o prvoplánovou misií, pak v druhé a další rovině o toto působení jde. A zase jde o více kruhů – nejprve o vlastní rodiče, širší rodinu toho, kdo je křtěn, stejně jako přítomné na svátečních křestních bohoslužbách, tak do konce ku podivu i na hostině, která je do světského hávu překreslená sešlost stolu Páně, s nevědomými, ale zřetelnými souvislostmi s hody agapé první církve. Jde prostě o to brát skutečně křest svatý vážně – jako milost a zřetelný projev Božího příklonu, lásky.

Mgr. Radek Matuška je farář sboru Chodov u Karlových Varů a konsenior západočeského seniorátu ČCE.

2/ Viz Helvetské vyznání XX,6 v podobném i když ne v tak kritickém duchu Bratrské vyznání XIII,2

3/ Augsburgské vyznání víry IX

4/ Zásady ČCE 1948 IX,3

V slabosti –

*Vždyť v slabosti se projeví
má síla (2 K 12,9)*

© Petra Fischerová

Křest jako misijní příležitost z perspektivy Korejské protestantské církve

Kwang-Hyun Ryu

Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého a učte je, aby zachovávali všechno, co jsem vám přikázal. A hle, já jsem s vámi po všechny dny až do skonání tohoto věku. (Mt 28, 19-20)

Tento biblický text chápeme jako misijní poslání. Ježíš posílá učedníky ke všem národům, aby mu získávali další učedníky. To zahrnuje jak samotný obřad křtu ve jménu Trojjediného Boha, tak vyučování, aby byla zachována Ježíšova přikázání. Misie a vyučování zde tvoří nedílnou dvojici a křest má tedy vždy zároveň misijní rozměr.

Historie Korejské protestantské církve je velmi krátká. Před zhruba sto třiceti lety přijeli do jedné malé korejské vesnice protestantští misionáři, poslušni Ježíšova misijního příkazu. Křtili Korejce ve jménu Trojjediného Boha, zvěstovali jim evangelium a učili je zachovávat Ježíšova přikázání. Vychovali tak první generaci korejských protestantů. A možná právě proto, že tato první generace zůstala věrná misijnímu poslání, prodělala Korejská protestantská církev i za tak krátkou dobu mimořádný rozvoj. Jak se zde promítl misijní rozměr křtu?

Zprv: V rané historii Korejské protestantské církve křest znamenal také závazek, že nově pokřtění budou dál aktivně šířit evangelium. První korejští protestanti se rekrutovali z řad učitelů, kteří učili korejštinu misionáře přicházející ze Západu. Postupně pak začali spolupracovat na překladu Bible do korejštiny. Překládání trvalo tři roky a všichni korejští učitelé, kteří se na překladu podíleli, byli po skončení práce na důkaz své oddanosti pokřtěni. Tito nově pokřtění se pak vrátili s překladem Bible do svých rodných vesnic a kázali zde evangelium. To je vlastně jeden z nejdůležitějších momentů korejské misie; prvními šířiteli protestantismu v Koreji totiž nebyli – jako na mnoha jiných místech světa – zahraniční misionáři, ale korejští rodáci. Můžeme tak říci, že pro první korejské protestanty byl křest nejen *výsledkem* evangelizace, ale také *počátkem* další evangelizace.

Zadruhé: nechat se pokřtít znamenalo pro první korejské protestanty také riskovat vlastní život pro Krista, protože v této době bylo křesťanství v Koreji zakázaným a pronásledovaným náboženstvím. Jeden z korejských misionářů Sang-Ryun Seo, který založil vůbec první protestantský sbor na území Koreje (Sol-Nae Church), se vydal do hlavního města Soulu, aby zde vyhledal známého amerického misionáře Underwooda. Chtěl si u něj vyžádat povolení, aby mohl ve svém sboru vykonávat křty. Underwood jej však příkře odmítl s odvoláním na korejské zákony. Nicméně brzy začal svého rozhodnutí litovat. Neodbytný Seo se toho roku do Soulu vrátil ještě třikrát, pokaždé s dalším katechumenem, připraveným přijmout křest. Underwoodovi nakonec nezbylo, než aby Korejce pokřtil sám – ovšem tajně a za zavřenými dveřmi, které hlídali další misionáři. Underwood před každým obřadem položil otázku: Křesťanství je zakázáno korejským zákonem, rozhodli jste se přesto přijmout křest? A adepti odpovídali: Jestliže nás Bůh spasí, necháme se pro svou víru pro-

následovat a jsme si vědomi toho, že se nás mohou pokusit i zabít. Křest tedy znamenal dát v sázku vlastní život, v čemž se první korejští protestanti podobají Kristovým apoštolům.

Zatřetí: křest v Koreji není jen jednorázovou záležitostí, ale stále obnovovanou duchovní skutečností. V prvopočátečním stádiu misionářů křtili prostě ty, kteří přijali evangelium, přičemž křestnímu obřadu předcházela krátká katechumenovna. Po nějakém čase si ale začali uvědomovat, že přípravná fáze před vykonáním křestního obřadu, je velmi důležitá. Misijní plán podle J. L. Neviuse (známý americký misionář 19. stol. – pozn. red.), který měl na formování křesťanské misie v Koreji velký vliv, doporučoval farářům, aby připravovali adepty minimálně šest měsíců před přijetím křtu. Během tohoto období si žadatelé o křest připravili vlastní oficiální vyznání víry před Bohem a společenstvím a také byli nabádáni k uskutečnění konkrétních změn ve svých životech (zejména aby vyloučili uctívání předků pocházející z konfucianismu, naučili se ctít neděle, prokazovali úctu rodičům, nepraktikovali mimocírkevní sňatky, vyučovali evangelium i ve vlastních rodinách, byli pilní a čestní ve své práci atd.). Křest byl proto u prvních korejských protestantů spjat s konkrétním uskutečňováním Božích přikázání v občanském životě.

Začtvrté: během druhé poloviny 20. století se v Korejské protestantské církvi začal křest považovat za velice efektivní a rychlý prostředek evangelizace a církevního růstu. Byla zde silná tendence nevnímat křest jako začátek nového života v apoštolátu, ale jako jakýsi nutný standard, který umožňuje započítat pokřtěného do počtu členů církve a do počtu "spasených duší". Čím vyšší čísla, tím úspěšnější evangelizace. Kolektivní obřad křtu, který se prosadil v korejské armádě od roku 1970, je zářným příkladem tohoto nešvaru. Mnoho mladých mužů tak přijalo křest zcela automaticky během své povinné vojenské služby.

Samozřejmě, že určitě procento těchto mladých mužů skutečně uvěřilo a změnilo život podle křesťanského příkladu. Chyba však spočívala v tom, že jim nebylo poskytnuto dostatečné křesťanské vzdělání či dodatečná výuka, aby mohli dál růst a rozvíjet se ve víře. Následkem toho mnozí z nich časem odpadli od víry úplně a přestali chodit do kostela, anebo se z nich stali vlažní křesťané, kteří sice chodili do kostela pravidelně, ale chyběl jim dostatečný elán pro pravé učenictví. To byl přirozený důsledek nezralého pojetí misie. Pojem misie byl zredukován na pouhý proselytismus, opomíjeje tak zcela podstatu evangelia; a stejně tak i křest.

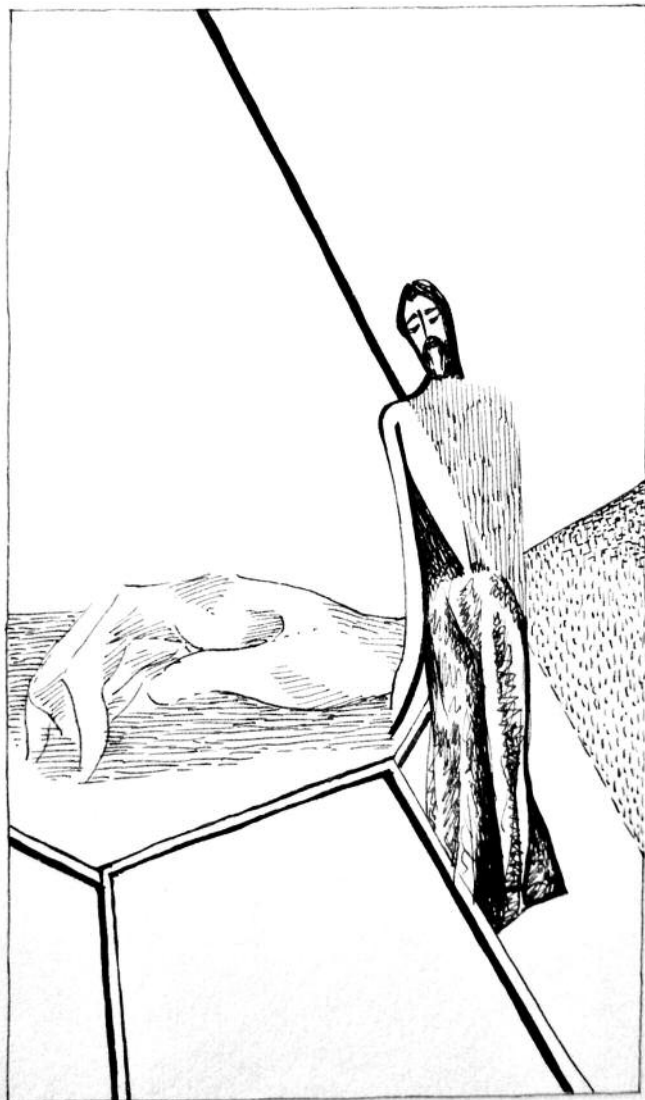
Korejská protestantská církev si dnes uvědomuje důležitost výchovy ke křtu a konfirmaci a začala ji proto brát vážněji. Snaží se proto vyhledávat a praktikovat takový způsob křtu, který by se nesmazatelně vryl do katechumenovy paměti. Dám příklad. Jeden církevní sbor v Koreji (ke kterému náležel i autor tohoto článku) během křtu nechává do kaple naaranžovat obrázky svatých a chce tak katechumenům zprostředkovat zážitek, že křtem vlastně slaví své narození do společenství svatých. Církev také dohlíží na to, aby pokřtění žili ctnostný život i po křtu. Nedávno se v některých sborech začal praktikovat obřad "znovopotvrzení" křtu. Je vyhledáván jednak členy, kteří byli pokřtěni v jiných denominacích, a jednak členy, kteří mají pocit, že svůj křest poskvrnili špatným životem a potřebují si tuto jedinečnou událost znovu připomenout. Účel "znovopotvrzení" křtu je pastorační: jeho cílem je učinit ze křtu skutečný výchozí bod budoucího života v misijním poslání, nikoli jen nějaký "odznak" pasivního křesťana.

Z toho, co jsme dosud řekli, je patrné, že pro rané protestanty v Koreji byl křest počátkem evangelismu (nikoli jen jeho výsledkem), rozhodnutím riskovat život pro Krista a veřejným vyznáním, které mění lidský život. Později, v době prudkého rozvoje korejské církve, se událost křtu postupně

redukovala na pouhý prostředek rychlého růstu církevní členské základny. Dnes si však Korejská protestantská církev opět uvědomuje důležitost výchovy ke křtu a konfirmaci a vytváří ze křtu pozitivní příležitost výchovy křesťanů k převzetí odpovědnosti za misijní poslání církve.

Z anglického jazyka přeložil Dalibor Vík

Kwang-Hyun Ryu, M.A., je druhý farář korejského sboru ČCE v Praze 8 - Kobylisích a badatel SCMS. V magisterském programu studuje misiologii na International Baptist Theological Seminary.

Prst Boží –
*Jestliže však vyháním demony
prstem Božím, pak už vás
zastihlo Boží království
(Lk 11,20)*

© Petra Fischerová

Krst – zdroj svedectva¹

Josef Smolík

Ježiš Nazaretský „zostúpil k rieke Jordánu a bol pokrstený na znamenie solidarity s hriešnikmi, aby naplnil celú spravodlivosť“ (Mt 3,15; *Krst* 3²). Jánov krst je v Lukášovej optike považovaný za začiatok Ježišovho príbehu (Sk 1,22). Ján je veľkým prorokom, „ale kto je najmenší v kráľovstve Božom, je väčší než on“ (Lk 7,28). Príchod Božieho kráľovstva v Ježišovi Kristovi predstavoval zásadnú eschatologickú zmenu. Zatiaľ čo Jánov krst bol znamením prichádzajúceho nového veku, krst v meno Ježiša Krista je znamením prítomnosti nového veku tu a teraz (Sk 19,3-6). Tento vek začal životom, smrťou a vzkriesením Ježiša Krista. Ježišov krst vykonaný Jánom ho viedol „cestou Trpiaceho služobníka, zjavenou v jeho utrpení, smrti a vzkriesení“ (Mk 10,38-40; *Krst* 3). Preto sa Ježiš pýta svojich učeníkov: „Či môžete byť pokrstení krstom, ktorým som ja pokrstený?“ (Mk 10,38). Spôsob, ktorým Ježiš musí byť pokrstený, je piť kalich, trpieť na kríži. Jeho utrpenie a smrť je univerzálnym krstom, zdrojom nášho krstu. Preto krst ako znamenie Kristovej smrti a vzkriesenia je mocným svedectvom, že nový vek už prišiel, že mocnosti zla sú už porazené, že univerzálne dejiny spásy dospeli k svojmu bodu obratu. Krst, Kristovo víťazstvo a misijná úloha cirkvi spolu úzko súvisia: „Ježiš pristúpil k nim a povedal im: Daná je mi všetka moc na nebi a na zemi. Choďte teda, čiňte mi učeníkmi všetky národy, krstiac ich v meno Otca, i Syna, i Ducha Svätého“ (Mt 28,18-19).

Tento univerzálny a misijný rozmer krstu sa stáva zjavným na použití vody pri krstnom obrade. „... použitie vody so všetkými jej pozitívnymi asociáciami so životom a požehnaním značí kontinuitu medzi starým a novým stvorením, a tým zjavuje význam krstu nielen pre ľudské bytosti, ale pre celý kozmos. Použitie vody zároveň predstavuje očistenie stvorenia, smrť toho, čo je vo svete negatívne a ničivé“ (*Krst* 18).

Univerzálny a kozmický charakter krstu, ktorý predpokladá misijný horizont, je možné zažívať v cirkvi, ktorá je telom Kristovým (1Kor 12,3). Úzky vzťah medzi krstom a Božím ľudom opisuje Pavol, keď píše o izraelskom ľude: „... všetci boli pod oblakom, všetci prešli morom, všetci boli pokrstení v Mojžiša v oblaku a mori“ (1Kor 10,1-2). Krst ako včlenenie do Kristovho tela má charakter svedectva ako nástroja na vyjadrenie a ukázanie jednoty cirkvi. Táto jednota je základným predpokladom misijného svedectva: „Náš spoločný krst, ktorý nás zjednocuje s Kristom vo viere, je základným putom jednoty“ (*Krst* 6). Keď sa táto „krstná jednota uskutočňuje v jednej svätej, všeobecnej, apoštolskej cirkvi, autentické kresťanské svedectvo sa môže zmeniť na Božiu lásku uzdravenia a zmierenia“ (*Krst* 6). Krstnú jednotu opisuje apoštol Pavol: „Ved' ktorí ste boli

1/ Článok pôvodne vyšiel pod názvom „Baptism – Source of Witness“ v *International Review of Mission* 73, 286 (Apr 1983), s. 214-216.

2/ Tento článok opakovane odkazuje na dokument „Krst, Eucharistia a duchovná služba“ (*Baptism, Eucharist, Ministry*), známy tiež ako *Limský dokument*, ktorý vydala Komisia pre vieru a poriadok Svetovej rady cirkvi v roku 1982. Referencie pochádzajú výlučne z prvej časti dokumentu venovanej téme krstu. Jednotlivé odkazy či citáty budeme zapisovať vo forme *Krst* plus číslo príslušného odseku, pozn. prekl.

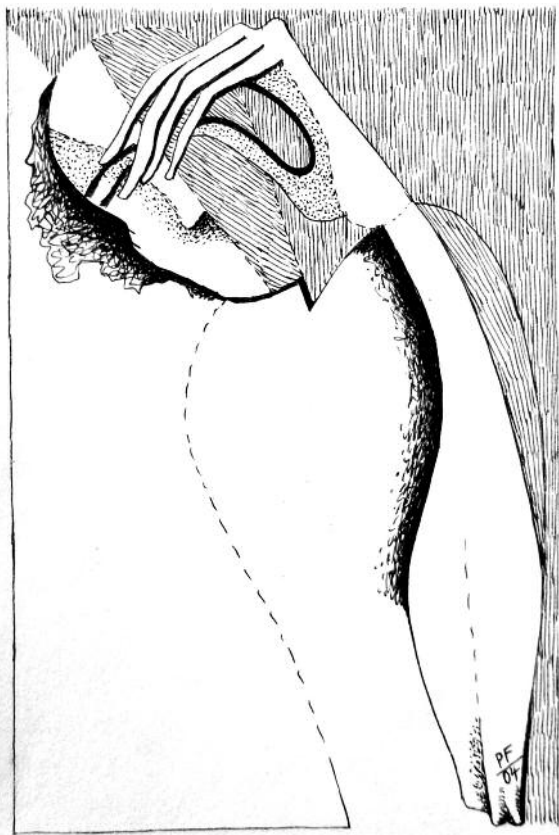
pokrstení v Krista, Krista ste si obliekli. Nie je ani Žid ani Grék, nie je ani otrok ani slobodný, nie je ani muž ani žena, lebo všetci jedno ste v Kristu Ježiši“ (Gal 3,27-28).

„Ochota cirkví na niektorých miestach a v niektorých dobách dovoliť, aby rozdiely v pohlaví, rase či spoločenskom stave rozdelili telo Kristovo, ďalej sponchybnila autentickú krstnú jednotu kresťanského spoločenstva (Gal 3,27-28) a vážne skompromitovala jeho svedectvo“ (Krst 6). Krstná jednota je nevyhnutným predpokladom našej dôveryhodnosti a účinnosti nášho svedectva.

V živote kresťanstva nášho storočia sa úzky vzťah medzi krstnou jednotou a jej etickými a spoločenskými implikáciami stal zjavným v Bonhoefferovom zápase počas 2. svetovej vojny. Tento zápas podnietil zákaz krstiť Židov, vydaný nacistickými orgánmi. Bonhoefferovo svedectvo o jednote ľudstva odmietajúce nacistické obmedzenia – jeho svedectvo proti rasizmu – bolo hlboko zakotvené v jeho pochopení krstnej jednoty.

Krst, ktorý je účasťou na Kristovej smrti a vzkriesení a na nádeji jeho príchodu, podnecuje misijné snahy a je spojený s prvkami svedectva. To podporujú i mnohé liturgické tradície. Tradícia udeľovania krstu počas kresťanských sviatkov, predovšetkým na Veľkú noc, dáva bohoslužobným zhromaždeniam príležitosť vydávať mocné svedectvo o diele Ducha svätého, ktorý povoláva nových veriacich vo všetkých dobách a na všetkých miestach. Také bohoslužobné spoločenstvo sa zároveň stáva výzvou adresovanou všetkým účastníkom, aby obnovili svoje krstné sľuby implicitne obsahujúce úlohu, ktorú prijali, a to niest vieru svojim blíznym. Ekumenický a kozmický rozmer krstu je zachovaný v starej liturgickej tradícii posväcovania krstiacej vody.

Keďže v mnohých cirkvách došlo k strate eschatologického a ekumenického charakteru krstu, vytratil sa zároveň i jeho misijný rozmer. Krst sa stal obradom prijímania – veľmi často bez rozlišovania – novorodencov do miestneho zboru. Hlbšie pochopenie bohatstva Kristovej spásy darovanej Duchom svätým v spoločenstve jeho cirkvi nepochybne povedie k zmene našej teológie a praxe krstu. Pomôže nám objaviť nové prvky svedectva, takže už samotná skutočnosť, že sme

Pusté miesto – Odešiel na pusté miesto a tam se modlil (Mk 1,35)

© Petra Fischerová

boli pokrstení, bude mať konkrétne dôsledky pre náš každodenný život a pre naše misijné snahy.

Nesmieme zabúdať, že krst má silný osobný význam. Nie je len začlenením do Krista a jeho tela. Krst je skúsenosťou jednotlivých veriacich, ktorú zažívajú v najhlbšom vnútre svojej existencie.

„... ktorikoľvek boli sme pokrstení v Krista Ježiša, v Jeho smrť sme boli pokrstení... Spolu s Ním sme teda skrze krst pohrobení v smrť, aby tak, ako Kristus vzkriesený bol slávnou mocou Otcovou, aj my sme chodili v novote života“ (Rím 6,3-4).

Krst má etické dôsledky. Tieto dôsledky boli veľmi často chápané z hľadiska osobného posvätenia. Etické dôsledky krstu však nemôžu byť pochopené správne, ak sú obmedzené len na osobné posvätenie. Novota života, smrť starého Adama, ktorú človek zažíva v krste, musí byť prežívaná nanovo a musí pokračovať v utrpení (E. Käsemann). Táto nová skúsenosť milosti krstu sa spája s meniacimi sa situáciami, v ktorých veriaci žije vo svojej cirkvi. Osobné etické dôsledky krstu preto nie je možné oddeliť od širšej eschatologickej perspektívy. Zomierať mocnostiam zla a prijímať nový život v Kristovi je dynamickým procesom, ktorý má svoj počiatok v krste. Keďže sme boli pokrstení, sme povolaní, aby sme mu odovzdali celé svoje bytie pre účely spravodlivosti (Rím 6,13). V pôvodnom gréckom texte čítame, že naše telá majú byť „zbraňami spravodlivosti v službe Božej“. Byť pokrstený znamená byť postavený priamo do samého stredu zápasu o kráľovstvo Božie. To veľmi jasne dáva najavo starý obrad odriekania sa (skutkov diabla). Kresťanská existencia, ktorú v krste prijímame, „je vystavená moci tohto eónu, je vždy v stave *Anfechtung* [sporu], je vždy povolaná... vydávať svedectvo o eschatologickej slobode v službe pravého a zvrchovaného Pána (Kyrios)“.³

Tento zápas proti mocnostiam temnoty je hlboko zakorenený v skúsenosti krstu. Je dôkazom toho, že milosť krstu účinne pôsobí v našich životoch. Krst je zdrojom nášho svedectva – v skutkoch i slovách – dobrej zvesti o Ježišovi Kristovi, spasiteľovi a osloboditeľovi z démonických mocností. V tomto svedectve, ku ktorému sme zmocnení svojím krstom, „očakávame deň, keď každý jazyk vyzná, že Ježiš Kristus je Pán na slávu Boha Otca.“

Z anglického jazyka preložil Pavol Bargár

Prof. ThDr. Josef Smolík (1922 - 2009) byl profesor a děkan Komenského evangelické bohoslovecké fakulty v Praze (později ETF UK) a farář ČCE.

3/ E. Käsemann, *An die Römer*, Ev. Verlagsanstalt, Berlin, 1974, s. 168.

Migrácia, vysídlenie obyvateľstva a dobrá zvest': Správa z 13. konferencie IAMS (Toronto, 15.–19. augusta 2012)

Pavol Bargár

Od roku 1988 je zvykom, že konferencie Medzinárodnej asociácie misijných štúdií (IAMS – *International Association for Mission Studies*), spojené s valným zhromaždením tejto organizácie, sa konajú pravidelne každé štyri roky. Ide vždy o pravdepodobne najväčšiu a najvýznamnejšiu misiologickú udalosť na globálnej, ekumenickej úrovni, pretože sa počas nej nezriedka objavia témy, koncepty či trendy, ktoré následne formujú misiologické myslenie po celom svete. Nie inak tomu bolo i v Toronte v auguste tohto roku. V poradí 13. konferencia IAMS bola venovaná téme migrácie, vysídlenia obyvateľstva a dobrej zvesti. Túto komplexnú problematiku sa snažila nahliadnuť práve z perspektívy migrantov, a preto razila tézu, že okraj, periféria je v skutočnosti centrom kresťanskej misie.

Spoločnými hosťami konferencie boli anglikánsky teologický seminár Wycliffe College a rímsko-katolícky St. Michael's College. Vo svojich priestoroch privítali viac než 180 účastníkov z celého sveta – žien i mužov, starších i mladších, misiológov i misionárov, ordinovaných i laikov. Je však možné vysloviť určitú ľútosť nad proporčným zastúpením jednotlivých regiónov. Z Latinskej Ameriky či Ocieánie bolo totiž prítomných len žalostne málo zástupcov. Do istej miery nevyvážené bolo i konfesiónálne zastúpenie, pretože spomedzi všetkých účastníkov iba dvaja patrili do ortodoxnej tradície. I tieto skutočnosti však spoluvytvárajú obraz dnešnej misiológie, ktorá je formovaná mnohými faktormi – a medzi ne patria i tie ekonomické a ekleziologické.

Počas úvodnej slávnosti účastníkov privítal nielen prezident IAMS Jonathan Bonk, ale i zástupcovia pôvodných národov Kanady. Celý program, moderovaný Andrewom Wesleyom, anglikánskym duchovným a potomkom pôvodných obyvateľov, bol mimoriadne zaujímavou a inšpiratívnou ukážkou inkulturácie a indigenizácie evanjelia. Na druhej strane je nutné priznať, že sa našlo i niekoľko účastníkov, ktorí v tejto súvislosti hovorili o „prílišnej indigenizácii“.

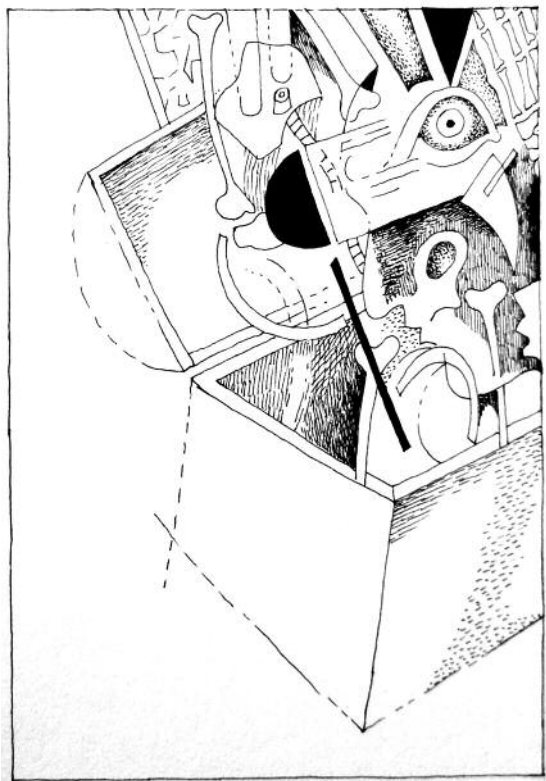
Program počas 4 a ½ dní konferencie bol nesmierne bohatý a podnetný. Tvorili ho plenárne prednášky a prezentácie, bohoslužby, stretnutia záujmových skupín (napr. editorov misiologických časopisov alebo mladých misiológov), spoločné prechádzky po okolí, schôdze regionálnych pobočiek IAMS či valné zhromaždenie spojené s voľbou nového výkonného výboru. K nesmierne dôležitej súčasti celého podujatia patrili spoločné jedlá a rozhovory medzi účastníkmi. Práve tieto boli jedným z najvzácnejších momentov konferencie a hoci bol na ne vyhradený, objektívne vzaté, dostatok času, mnohé konverzácie ostali neukončené a budú nepochybne pokračovať ďalej na niektorej virtuálnej platforme.

Veľmi cennou skúsenosťou boli i tzv. „terénne výlety“, ktoré pre účastníkov pripravil tím dobrovoľníkov z miestnych cirkví a škôl. Výlety boli koncipované tematicky, prebiehali v Toronte či jeho okolí a trvali takmer celý deň. Účastníci sa mohli zoznámiť s medzináboženskými vzťahmi, komuni-

tami migrantov, životom miestnych cirkví, pôvodnými národmi, historickou misiou medzi Hurónmi či misijnou prácou medzi zraniteľnými ženami a deťmi.

Ťažiskom celej konferencie však jednoznačne boli študijné skupiny. Študijných skupín bolo celkovo osem a venovali sa nasledujúcim témam: biblistika a misia (BISAM); dokumentácia, archívnictvo, bibliografia a orálna história (DABOH); životné prostredie; rodové štúdie; uzdravovanie/pneumatológia; medzináboženské vzťahy; migrácia; a svetové kresťanstvo. Keďže migrácia bola hlavnou témou konferencie, je len pochopiteľné, že najpočetnejšie navštívenou skupinou bola tá, ktorá sa venovala práve migrácii. Systém študijných skupín sa veľmi osvedčil, nakoľko účastníci trávili spolu hodne času a mohli sa tak bližšie spoznať. Okrem toho v rámci študijných skupín odzneli tematické referáty pripravené jednotlivými účastníkmi. Na ne potom nadväzovala intenzívna a konkrétne zameraná diskusia. Naopak, medzi nevýhody tohto metodického konceptu patrila skutočnosť, že účastníci boli „pripútaní“ ku svojej skupine a nemohli sa zúčastniť referátov v iných skupinách, ktoré by ich boli zaujímali. Okrem toho, niektoré skupiny mali príliš veľa účastníkov i referátov, takže priestor na prezentáciu i diskusiu bol značne zúžený.

13. konferencia IAMS v Toronte bola po všetkých stránkach úspešným podujatím. Poskytla priestor pre priateľské rozhovory, nadväzovanie kontaktov i misiologickú diskusiu, priniesla či nanovo priblížila niektoré závažné témy a otázky a – v neposlednej rade – povzbudila účastníkov a inšpirovala ich pre ďalšiu misiologickú prácu.

Poklady – *Neukládejte si poklady na zemi (Mt 6, 19)* © Petra Fischerová

Stretnutie Medzinárodnej asociácie misijných štúdií: Správa pozorovateľskej skupiny (19. august 2012)

Úvod

V dobe od 15. do 19. augusta 2012 sa približne 180 žien a mužov z takmer každého konca zeme zhromaždilo v kanadskom Toronte – vo Wycliffe College a St. Michael's College, ktoré sú súčasťou Torontskej univerzity a nachádzajú sa v krásnej univerzitnej časti mesta – aby sa zúčastnili 13. valného zhromaždenia Medzinárodnej asociácie misijných štúdií (IAMS – *International Association for Mission Studies*). Naše kanadské sestry a bratia z miestnych cirkví a škôl boli skvelými a pozornými hosťami. Láskavo nás privítali staršiny a mladí ľudia z pôvodných národov Kanady. Boha sme chválili živou a náležitou hudbou a modlitbami. Celé podujatie bolo vynikajúco zorganizované Výkonným výborom IAMS pod vedením prezidenta Jonathana Bonka. Jedli sme chutné a výdatné jedlá. Podnetom a inšpiráciou nám boli výborné prezentácie a výlety po Toronte a okolí. Boli sme povzbudení, oslovení a zainteresovaní vo vzájomných rozhovoroch. Jedným slovom, boli to nezabudnuteľné, sväté dni.

Nasleduje správa skupiny účastníkov, ktorých organizátori konferencie požiadali, aby boli „pozorovateľmi“ udalostí odohrávajúcich sa počas zmieňovaných štyroch dní. Členmi skupiny sú Atola Longkumer z Indie, Valentin Kozuharov z Bulharska/Velkej Británie, Susan Nganga z Južnej Afriky, Jacob Kavunkal z Indie/Austrálie, Pavol Bargár zo Slovenska/Českej republiky a Stephen Bevans z USA, ktorý je zároveň predsedom skupiny a hlavným autorom tejto správy. Skupina sa počas konferencie zišla niekoľkokrát a viedla živé a zaujímavé diskusie o tom, čo zaznelo na konferencii. Užívali sme si spoločne strávené chvíle napriek tomu, že byť súčasťou skupiny znamenalo ďalšiu prácu navyše.

Naša správa má štyri časti koncipované v zásade ako odpovede na štyri otázky, ktoré sme si kládli na každom stretnutí:

- Aké významné témy a otázky sa objavili na konferencii?
 - Ktoré termíny, témy a otázky si vyžadujú ešte hlbšiu diskusiu a misiologickú reflexiu?
 - Pri ktorých termínoch, témach a otázkach podľa nás chýbal konsenzus?
 - Ktoré témy, otázky a skutočnosti na konferencii chýbali alebo neboli dostatočne zohľadnené?
- Postupne sa budeme venovať každej z týchto otázok.

Aké významné témy a otázky sa objavili na konferencii?

Asi najsilnejšou témou, ktorá sa objavila na konferencii – a bola prítomná v skoro v každej z hlavných prezentácií – bolo intenzívne prepojenie medzi biblickým príbehom a príbehmi a drámami dnešných migrantov. Ako to výstižne vyjadril vedúci biblickej hodiny, Daniel Carroll Rodas,

uvažovanie o migrácii a diaspore nie je len misiologickým trendom, ale teologickým imperatívom. Pre existenciu kresťana je absolútne zásadným. Skutočne, migrácia musí byť v centre našej teologickej reflexie. Veríme v Boha, ktorý sa zjavil ako Boh – migrant, takpovediac imigroval na zem, aby žil v tele medzi nami. S najväčšou pravdepodobnosťou bol v určitej fáze svojho života ilegálnym prisťahovalcom v Egypte. Veríme v Boha, ktorý poslal Ducha, aby nás nabádal k prekračovaniu hraníc v misii a imaginácii, keď žijeme kresťanský život ako putujúci ľud. Či už v knihe Genesis alebo Leviticus alebo v Liste Rímskym alebo v knihe Exodus alebo v evanjeliách, migrácia zaujíma centrálnu miesto v biblickom myslení, a preto by mala byť centrálnou aj pre misiológiu – a to až do tej miery, že to v nás vzbudilo zvedavosť, akú múdrosť môžu obsahovať ostatné biblické knihy, napríklad z múdrosťovej tradície, ktorá by nám pomohla pri našej starostlivosti o imigrantov a ich prípravu na misijnú službu.

To nás privádza k zdôrazneniu druhej témy či problematiky, ktorá sa objavovala počas nášho spoločného stretnutia. Migranti nie sú a nemajú byť len *objektmi* našej misie, pohostinnosti a pastoraľnej starostlivosti. Sú tiež *činiteľmi* misie alebo, ako to vyjadril Jehu Hanciles, každý migrant je potenciálnym misionárom. Migranti nie sú problémami, ktoré je potrebné riešiť, ale darmi, ktoré máme prijať a byť nimi oslovení a obohatení. V mnohých prednáškach počas konferencie – či už pri plenárnom zasadnutí alebo v rámci študijných skupín – sa objavila téma *vzájomnosti*. Migrantom by sme si nemali *idealizovať*, ako nás vystríhali Daniel Carroll Rodas i prezident Jon Bonk, no smieme sa mnoho učiť z ich zraniteľnosti, hrdinstva a sily, ako i deliť sa s nimi o našu vlastnú bezpečnosť, stabilitu a blahobyť. Stačí si spomenúť na onoho afrického imigranta, ktorý na evanjeliizačné svedectvo Dana Groodyho reagoval zvolaním „Hurá, Boh!“

Tretiu tému, ktorú sme si všimli, by bolo možné označiť ako dôraz na misiológiu, ktorá nie je len teóriou, ale i činom – či, presnejšie povedané, praxou. Jon Bonk i Danny Carroll trvali na tom, že je kľúčové o migrácii nielen *hovoríť*, ale i *spoznávať* a *priateľiť* sa s konkrétnymi *migrantami*. Dúfame, že tento podnet, ktorý odznel na začiatku konferencie, s nami zostal počas celého jej trvania. Mnohí účastníci boli hlboko pohnutí a inšpirovaní, keď sa počas našich „terénnych výletov“ stretli z imigrantmi a utečencami pochádzajúcimi z rozmanitých kultúr sveta. Niekoľkí členovia našej pozorovateľskej skupiny navštívili neďaleké mesto Kitchener, kde sme sa zoznámili s prácou Menonitskej koalície na podporu utečencov (*Mennonite Coalition for Refugee Support*) a stretli s Joeom Mancinim, zakladateľom „Dielne“ (*The Working Place*). Joe hovoril o tom, ako jeho organizácia využíva tzv. „pastorálny kruh“ (*pastoral circle*), čo je metóda reflexie, ktorá pozorne načúva skúsenostiam ľudí, venuje sa sociálnej analýze a morálnej reflexii a následne plánuje verné a účinné konanie. Ak má migrácia byť v centre záujmu misiológie a teológie, mala by vytvárať teológiu ústiacu do konania.

A napokon, zaznamenali sme tiež niekoľko prepojených tém, ktoré na tomto mieste len spomenieme. Po prvé, úloha jazyka pri práci medzi a s migrantami – potreba učiť sa *ich* jazyk, ako aj učiť ich ten náš, či uvedomenie si dynamiky moci, ktorá zohráva svoju rolu, keď sa používa jazyk hostiteľa. Po druhé, otázka identity migrantov. Mali by byť jednoducho asimilovaní inou kultúrou? Mali by si zachovať svoju vlastnú kultúrnu a etnickú identitu? Nesie to so sebou riziko izolácie a getoizácie? Niektoré aspekty komplexnosti tejto problematiky ilustrovala prezentácia Dr. Okome v sobotu večer. Po tretie, vplyv migrácie na domorodé národy v oblastiach, do ktorých sa migranti sťahujú. O vážny problém ide, napríklad, v severovýchodnej Indii, v amazonskej oblasti Brazílie

a celkom iste i v mnohých ďalších častiach sveta. Po štvrté, vplyv, ktorý má migrácia na životy žien predstavujúce značnú časť, ak aj nie rovno polovicu, všetkých migrantov.

Ktoré termíny, témy a otázky si vyžadujú ešte hlbšiu diskusiu a misiologickú reflexiu?

V priebehu konferencie sa objavilo viacero termínov – a to pri plenárnych zasadnutiach, ako aj v rámci seminárov – ktoré naša pozorovateľská skupina považuje za hodné hlbšej teologickej a misiologickej reflexie. Nie všetky termíny sú úplne nové a niektoré z nich sa vlastne v misiologickej diskusii posledných rokov používajú celkom bežne. No i napriek tomu môže v budúcnosti reflexia týchto termínov tvoriť časť misiologickej agendy.

Dva z týchto termínov či tém sa objavili v prezentácii Dana Groodyho v sobotný večer, i keď Danny Carroll taktiež zmenil jeden z nich už v utorňajšie ráno. Migrácia, ako tvrdia obaja prednášajúci, je súčasťou našej DNA, a to ako biologickej, tak i duchovnej. Groodyho príbeh o jeho vlastnom DNA teste bol skutočne neobyčajný a ním použitá ilustrácia jeho rodiny migrujúcej celé tisícročia z Afriky cez Stredný východ a strednú Európu až do Írska a potom do USA úžasným spôsobom núti k zamysleniu. Avšak, nakoľko sme adoptívnymi dcérami a synmi Boha – migranta, migrácia je i súčasťou našej duchovnej DNA. To poukazuje k skutočnosti, že byť v kontakte so súčasnými migrantmi znamená byť v kontakte s Bohom, ktorý „sa vzdal hodnosti, vzal na seba podobu služobníka“, ako píše apoštol Pavol (F 2,7; preklad ECAV v SR). Všetko toto si vyžaduje ďalšiu reflexiu a diskusiu, ktorá umožní naplno uchopiť význam tejto myšlienky.

Dan Groody použil i ďalšiu pozoruhodnú frázu, a to, že inkarnácia (vtelenie) bola nelegálnym činom. To nepochybne rozprúdilo krv v žilách mnohým poslucháčom a, ako sa domnievame, táto myšlienka volá teológov a misiológov k hlbšej a pozornejšej reflexii toho, čo i naďalej zostáva škandálnym, radikálnym Božím činom. Máriino tehotenstvo bolo nelegálnym činom v kontexte jej židovskej kultúry. Je skutočnosť, že Boh sa stal človekom, nelegálnym prekročením ľudskej hranice? Robí inkarnácia všetky prekročenia hraníc legálnymi? Ako jasne zdôraznil Groody, a pred ním i Carroll Rodas, potrebujeme zákony. Tvarujú totiž našu morálnu imagináciu. Avšak nie sú Bohom.

Treťou myšlienkou, ktorú jeden člen našej pozorovateľskej skupiny zachytil v diskusii v jednej zo študijných skupín a ktorá bola zreteľne prízvukovaná i v prezentácii Dr. Okome, je nejednoznačné pochopenie „domova“. Čo znamená domov pre migrantov? Je to miesto, odkiaľ prichádzajú? Je to cieľ ich putovania – vytvorí si nový domov? Je to cesta samotná? Migrácia a migranti otriasajú našimi pohodlnými kategóriami. Vyžaduje si to naše ďalšie premýšľanie.

Naša pozorovateľská skupina postrehla v študijných skupinách i ďalšie zaujímavé termíny a frázy. Nemali by sme hovoriť nielen o pentekostálnom (letničnom) kresťanstve, ale aj o *pneumatickom* kresťanstve? Mohol by byť výraz *extensio Dei* spôsobom, akým vhodnejšie hovoriť o *missio Dei*? Je potrebné ešte dôkladnejšie skúmať termíny ako „interkulturalita“, „prílišná indigenizácia“ a „katolicita“? Všetky tieto termíny a myšlienky nepochybne vyžadujú hlbšiu reflexiu a diskusiu v misiologických kruhoch.

Pri ktorých termínoch, témach a otázkach podľa nás chýbal konsenzus?

Naša pozorovateľská skupina zaznamenala dve veci, ohľadom ktorých misiológia musí, podľa nášho názoru, ešte len vytvoriť konsenzus. Prvú z nich sme už spomenuli vyššie medzi témami a otázkami, ktoré sa vynorili, no zaslúži si ešte opätovnú zmienku aj na tomto mieste. Ide o otázku zaznamenanú jedným členom našej skupiny, a to, či je problematika migrácie v misii len prechodným „módnym“ trendom, ktorý nás bude chvíľu zamestnávať, no po určitej dobe sa od neho odpútame. Alebo či je skutočne centrálna a formatívna pre misiologické myslenie, ako to tvrdili niektorí prednášajúci počas konferencie? Bude mať na misiológiu zásadný vplyv, podobne ako napr. otázka sociálnej spravodlivosti či inkulturácie, a potom zaujme miesto medzi ostatnými štandardnými misiologickými témami? Alebo bude i naďalej zaujímať centrálnu miesto v teologickom a misiologickom myslení? Rozhodnutie zatiaľ nepadlo.

Po druhú, v študijnej skupine venujúcej sa svetovému kresťanstvu prebiehala živá diskusia o samotnom koncepte svetového kresťanstva. Nemali by sme radšej hovoriť o globálnom kresťanstve? Alebo je snáď tento druhý zmieňovaný termín príliš zaťažený koloniálnymi podtónmi a diskurzom? Nemali by sme namiesto toho radšej hovoriť o „interkultúrálnej teológii“ a zavrhnúť ako použiteľné pojmy nielen svetové kresťanstvo, ale i globálne kresťanstvo? I v tomto prípade sa zdá, že rozhodnutie zatiaľ nepadlo.

Ktoré témy, otázky a skutočnosti na konferencii chýbali alebo neboli dostatočne zohľadnené?

A nakoniec, naša skupina je presvedčená, že je vhodné zmieniť niekoľko tém, otázok a skutočností, ktoré nám chýbali. Je jasné, že žiadna jednotlivá konferencia nemôže dostať celkovej komplexnosti aspektov zahrnutých v téme „migrácie, ľudského vysídlenia a dobrej zvesti“, obzvlášť ak má na to len štyri dni. Napriek tomu sa ako skupina domnievame, že by mohlo byť užitočné zmieniť niektoré konkrétne veci, o ktorých bolo potrebné diskutovať alebo ich adresovať, avšak, bohužiaľ, na ne nedošlo. Neprezentujeme ich odsudzujúcim tónom, ani sa organizátorov nesnažíme „nachytať na hruškách“. Naše poznámky sú myslené ako konštruktívna kritika a ako smernica pre ďalšiu reflexiu. Bola to výborná konferencia s výbornými referátmi a diskusiami. No niektoré témy a skutočnosti by ju boli ešte viac obohatili.

Mali sme síce možnosť počuť emigranta zo Sierry Leone, Jehu Hancilesa, a emigrantku z Nigérie, Dr. Okome, no chýbali nám hlasy chudobnejších emigrantov a utečencov z rozličných častí sveta. Niektorí z nás mali možnosť stretnúť sa s migrantmi, utečencami a vysídlencami na našich terénnych výletoch, no plenárne stretnutia by možno bolo obohatilo, ak by sme mali možnosť počuť tých chudobných, o ktorých sme toľko veľa hovorili.

Prinajmenšom jeden človek sa vyjadril, že ho zarmútila neprítomnosť účastníkov z Latinskej Ameriky. Je možné podniknúť nejaké kroky, ktoré by zaistili ich väčšie zastúpenie na našom nasledujúcom zhromaždení v roku 2016?

Hoci na konferencii bol prítomný značný počet účastníkov z Ázie, je polutovaniahodné, že v rámci plenárnych stretnutí nebol ani jeden prednášajúci, ktorý by sa venoval ázijskej migrácii, konkrétne otázkam spojeným s ľuďmi putujúcimi za prácou z Filipín a Indonézie do mnohých častí sveta.

Skupina si všimla, že sa len veľmi málo hovorilo o tom, čo sa v mnohých častiach sveta nazýva ako „feminizácia migrácie“. Táto téma nás privádza k niekoľkým ďalším súvisiacim témam, medzi ktoré patrí napríklad útlak žien pracujúcich v domácnostiach či kontrole sa vymykajúci a po celom svete prebiehajúci obchod s ľuďmi.

Až na prípad jednej študijnej skupiny taktiež chýbal cit pre ekologickú problematiku spojenú s migráciou v mnohých ohľadoch.

Jeden z členov našej skupiny si taktiež kládol otázku, či bola dostatočná pozornosť venovaná otázkam spojeným s pastorálnou starostlivosťou o migrantov. Ďalší sa zase pýtal, či dostatočný priestor v diskusiách dostali otázky okolo asimilácie a integrácie.

Keď bola táto správa predčítaná pred valným zhromaždením, jeden z účastníkov v diskusii podotkol, že aj keď konferencii sa celkom úspešne podarilo adresovať dve titulné témy – migráciu a ľudské vysídlenie – takmer vôbec sme sa nezamerali na „dobrú zvesť“.

Záver

Po celkovej úvahe však naša pozorovateľská skupina prišla k jednoznačnému záveru, že toto 13. valné zhromaždenie IAMS bolo neobyčajne úspešným podujatím. Na základe pozorného sledovania konferencie sa domnievame, že väčšina účastníkov odchádza inšpirovaná a osviežená. Konferencia poskytla dostatok príležitostí pre reflexiu, zdieľanie i rozhovor, takže toto zhromaždenie bude skutočne nezabudnuteľným podujatím. Naša vďaka ešte raz patrí všetkým tým, ktorí toto zhromaždenie umožnili, predovšetkým nášmu prezidentovi Jonathanovi Bonkovi a výkonnému výboru pre roky 2008-2012. Sme presvedčení, že IAMS čaká svetlá budúcnosť a tešíme sa na ďalšie stretnutie v roku 2016.

Stephen Bevans, predseda

Pavol Bargár

Jacob Kavunkal

Valentin Kozhuharov

Susan Nganga

Atola Longkumer

Z anglického jazyka preložil Pavol Bargár

*Originální text zprávy je dostupný online na webové stránce IAMS:
<http://missionstudies.org/wp-content/uploads/2009/01/listeners-report.pdf>*

Súčasnú otázky misie a evanjelizácie: medzinárodná konferencia na KTF UK

Pavol Bargár

V dňoch 20. a 21. septembra 2012 sa na Katolíckej teologickej fakulte Univerzity Karlovej (KTF UK) konala medzinárodná konferencia na tému súčasné otázky misie a evanjelizácie. Organizovala ju Česká spoločnosť pre katolícku teológiu pri príležitosti 50. výročia zahájenia 2. vatikánskeho koncilu, ako aj v súvislosti s 13. biskupskou synodou na tému novej evanjelizácie zvolanou pápežom Benediktom XVI. na október tohto roku.

Organizátori sa pri zostavovaní programu snažili prekročiť hranice svojej tradície a konferenciu poňať ekumenicky v tom zmysle, že jeden z prednášajúcich mal byť Pavel Filipi, ktorý mal hovoriť o dokumente „Evanjelicky evanjelizovať“ vydanom Spoločenstvom evanjelických cirkví v Európe. Bohužiaľ, prof. Filipi sa nakoniec nemohol zúčastniť, takže prednášajúci pochádzali výlučne z rímsko-katolíckej cirkvi. Ekumenické milieum však zabezpečovali aspoň účastníci podujatia, ktorých sa zišlo do päťdesiat.

Okrem tajomníka Českej spoločnosti pre katolícku teológiu Františka Štěcha a dekana KTF UK Prokopa Broža sa účastníkom prihovoril i kardinál Dominik Duka. Pripomenul nielen nevyhnutný dialogický a ekumenický charakter evanjelizácie, ale upozornil i na skutočnosť, že cirkvi vo svojej misii musí vziať do úvahy i dnešný kontext vyznačujúci sa vplyvmi globalizácie a migrácie.

Program štvrtkového dopoludnia sledoval klasickú, „schleiermacherovskú“ schému delenia teologických disciplín. To znamená, že jednotlivé referáty sa snažili tému konferencie uchopiť z perspektívy biblickej, systematickej a praktickej teológie (historicko-teologický pohľad nemal svoje zastúpenie). Je škoda, že v dnešnej dobe, ktorá oprávnenne volá po prehodnotení zmieňovaného klasického modelu, sa nepodarilo prekročiť zaužívané hranice teologických disciplín a ponúknuť i rýdzo misiologickú perspektívu. Na druhej strane, táto skutočnosť je symptomatická (nielen) pre stredoeurópsky kontext, v ktorom sú misiológovia či interkulturálni a kontextuálni teológovia naozaj úzkoprofilovou kategóriou.

Z pohľadu biblickej teológie predniesol príspevok Ladislav Tichý. Hovoril o novozákonných základoch a impulzoch evanjelizácie. Zdôraznil trvalú platnosť týchto základov. Okrem toho upozornil na to, že ten, kto nie je schopný vyznať „nežijem už ja, ale žije vo mne Kristus“ (Gal 2,20), môže veľmi často zatemňovať zvesť evanjelia. Prednáška prof. Tichého priniesla mnoho hlbokých odkazov na novozmluvné texty, presne podľa titulu, ktorý sľubovala. Je preto len škoda, že L. Tichý nerozšíril svoju optiku i na texty Hebrejskej Biblie / Starej zmluvy, ktorú ako kresťania musíme brať do úvahy, a nehovoril o *biblických* základoch a impulzoch evanjelizácie.

Systematický teológ Ctirad V. Pospíšil poňal svoj referát dialekticky a hovoril o evanjelizačných a de-evanjelizačných tendenciách misijnej služby cirkvi i individuálnych kresťanov. Podľa prof. Pospíšila je evanjelizácia procesom, ktorý si vyžaduje trpezlivosť a otvorenosť voči transcendentii, a to nielen v teologickom, ale aj antropologickom zmysle. Ak sme voči transcendentii

uzavretí, naše jednanie má de-evanjelizačný charakter, t.j. evanjelium zatemňuje a bráni jeho pôsobeniu vo svete. Evanjelizácia je okrem toho ohrozená tiež fixáciou na vonkajšie formy, ideologizáciou, fideizmom, poverami apod. Ako sa domnieva Pospíšil, najväčším hriechom cirkvi bolo (a je) „paktovanie s Rímskou ríšou“, t.j. s „mocnými tohto sveta“. Chudobná a prenasledovaná cirkev je príťažlivá, zatiaľ čo bohatá a prenasledujúca cirkev odpuďuje.

Dopoludňajší prednáškový blok uzavrel príspevok zahraničného hosťa, prof. Marie Widl z Erfurtu. Tá tematizovala evanjelizačné poslanie ako výzvu pre cirkev v sekularizovanej spoločnosti. Odmietla platnosť tzv. „*Christendom paradigm*“, ktorá počíta s kresťanstvom ako „posvätiťelom“ určitého usporiadania sveta. V sekularizovanej kultúre cirkev potrebuje novú evanjelizáciu založenú na svedectve života. Pre novú evanjelizáciu je potrebná nová teológia, ktorú, podľa prof. Widl, treba rozvíjať na základe smerovania naznačeného 2. vatikánskym koncilom.

Popoludní tvorila hlavnú časť programu práca v diskusných skupinách. V ponuke boli tri diskusné témy: evanjelizácia z hľadiska biblickej teológie; misiológia a evanjelizácia; a evanjelizácia, nová evanjelizácia a pastoračná prax cirkvi. Je nesmierne zaujímavé, že o biblickú tému nemal záujem nikto z účastníkov, takže nakoniec sa zišli len dve pracovné skupiny.

Na záver dňa sa ešte konala panelová diskusia so všetkými prednášajúcimi. Medzi tými boli i referenti z druhého dňa konferencie, Michal Kaplánek a Pavel Ambros. Doc. Kaplánek priblížil vývoj evanjelizácie za posledných päťdesiat rokov. Prof. Ambros si vo svojom príspevku zase všimol vzťah evanjelia a kultúry. Ide o odlíšenie autentickej a tvorivej kultúry od takej, ktorá má – slovami C. V. Pospíšila – de-evanjelizačný charakter a bráni účasti na Božom živote tu na zemi.

Organizátorov treba pochváliť za dobre zvládnutú a zaujímavú akciu. Je taktiež veľmi chvályhodné a povzbudivé, že českí katolícki teológovia majú záujem o misiologické otázky. Na druhej strane sa ukázali i viaceré nedostatky charakteristické pre český i slovenský kontext. Asi najakútnejším z nich je nedostatok misiológov, ktorí by sa tým „súčasným otázkam misie a evanjelizácie“ venovali systematicky a *misiologicky*. Za zmienku taktiež stojí, že mnohé z oných „súčasných otázok“ (ide predovšetkým, no nie výlučne, o témy ako zmierenie, migrácia, zvládanie inakosti, nové ekleziologické formy, pentekostalizmus, úloha žien a mladých v misijnej službe, potreba nových foriem teologického vzdelávania atď.) na konferencii v konečnom dôsledku vôbec neboli tematizované či hlbšie diskutované. Zostáva však nádej, že táto konferencia bude prvou lastovičkou, ktorá spustí širší a hlbší záujem o naznačené otázky.

Zmierenie, migrácia, multikulturalita: Medzinárodná ekumenická konferencia v Prahe

Pavol Bargár

Medzinárodná kresťanská konferencia (MEK) je neformálnym spoločenstvom kresťanov rôznych denominácií a tradícií z viacerých európskych štátov, ktorej náplňou je zhromažďovať kresťanov k diskusii nad aktuálnymi spoločenskými i cirkevnými témami. Cieľom je vytvoriť priestor pre zdieľanie skúseností a naviazanie priateľských vzťahov, čím vzniká nádej pre vzájomné porozumenie.

MEK sa na svoje stretnutia schádza spravidla každé dva roky, a to vždy v inej krajine. Zatiaľ posledná, 11. konferencia sa uskutočnila 20.-23. septembra 2012 v Prahe a zišlo sa na nej okolo štyridsať účastníkov. Potešujúcou skutočnosťou je, že okrem tradične zastúpených zemí – Holandsko, Nemecko, Rumunsko, Maďarsko, Francúzsko a Česká republika – sa stretnutia po prvýkrát zúčastnili i zástupcovia z Južnej Kórey a Slovenska.

Program štvordennej konferencie bol veľmi bohatý a okrem bohoslužobných stretnutí, prednášok či práce v diskusných skupinách zahŕňal tiež výlety po Prahe (Židovské múzeum, Pražský hrad), organový koncert, prezentácie jednotlivých zúčastnených krajín alebo – v neposlednej rade – spoločné rozhovory nad dobrým jedlom či vínom.

Téma tohtoročného MEK-u bola rozdelená do dvoch okruhov – „Spoločné zvládanie bolestí minulosti“ (Ako sa vyrovnáť s bolesťami minulosti, Miesto kresťanov v procese vyrovnávania sa, Bolesť minulosti ako výzva) a „Kultúrna, národná a kresťanská identita v Európe“ (Problematika imigrácie, Multikulturalita). Išlo o značne širokú tému a možnosti nie viac než trochu (!) hlavných referátov vzbudzovali otázky nad tým, do akej miery ju bude konferencia schopná uchopiť v mnohovrstevnatosť jej dimenzií. Táto obava sa nakoniec, podľa môjho názoru, do určitej miery i potvrdila a na mnohé otázky či rozmyšľania nebol dostatok času. No i napriek tomu sa na konferencii vynorili niektoré misiologicky relevantné témy, ktorým sa cirkvi v dnešnej dobe budú musieť venovať. Konkrétne by som spomenul témy *zmierenia* (niektorí misiológovia, napr. Kirsteen Kim alebo Robert Schreiter, považujú zmierenie za vôbec najdôležitejšiu dimenziu misie na začiatku 21. storočia), *migrácie* (zdá sa, že tematika migrácie je v súčasnosti najdiskutovanejšou misiologickou témou – porov. hlavnú tému tohtoročnej konferencie IAMS v Toronte) a *multikulturality* (ktorá je organickým komponentom a nevyhnutným predpokladom v súčasnosti presadzovaného misiologického konsenzu, že misia zahŕňa „celú cirkev nesúcu celé evanjelium do celého sveta“).

Na tému uzdravovania bolestí a rán minulosti hovoril Peter Morée z ETF UK. Veľmi zaujímavo porovnal procesy vyrovnávania sa s bolestivou minulosťou v postkomunistických štátoch Európy a v post-apartheidovej Južnej Afrike. Postup juhoafrickej Komisie pre pravdu a zmierenie (TRC), založený na rozprávaní príbehov a integrácii obetí i vinníkov do spoločnosti na základe súčasného pamätania na minulosť i uzdravovania rán, Morée vnímal ako taký, ktorý má tvorivý potenciál i v našom kontexte. Navyše, kresťanom by takýto prístup mal byť obzvlášť blízky. Hľadanie viny a trestu by totiž malo byť až druhotné, v prvom rade by malo ísť o hľadanie zmierenia. A cirkvi ako spoločenstvá zmierenia do tohto procesu môžu prispieť jedinečným spôsobom.

Samozrejme, treba pamätať na to, že takýto prístup so sebou prináša i určité riziká. Asi tým najvýznamnejším je nebezpečenstvo, že človek/spoločenstvo bude chcieť odpúšťať i tam, kde na to nemá morálne právo. Tým hrozí, že dôjde k zrade obetí, na strane ktorých treba nevyhnutne stáť. Inými slovami, je veľmi ľahké vysloviť slová „odpúšťam ti“ v situácii, ktorá sa toho, kto odpúšťa, nijako nedotýka. Latentná prítomnosť tohto nebezpečenstva však v žiadnom prípade neznamená, že by sme o zmierenie a uzdravenie rán minulosti, ako ich vo svojom referáte formuloval Peter Morée, nemali usilovať. Práve naopak. Ide však o to uvedomiť si, že táto problematika je veľmi komplexná a vyžaduje si otvorenosť, trpezlivosť, integritu a mnoho namáhavej práce.

Téme migrácie sa vo svojej prednáške venoval Martin Rozumek, riaditeľ Organizácie pre pomoc utečencom. Imigráciu nevnímal ako problém, ktorý treba riešiť, ale ako príležitosť, ktorá sa všetkým zainteresovaným stranám ponúka. Ako zdôraznil, ČR (a vlastne celá Európa) imigrantov potrebuje nielen z demografických a ekonomických dôvodov, ale má tiež právnu a – a to v prvom rade – morálnu povinnosť pomáhať ľuďom hľadajúcim nový domov, predovšetkým tým, ktorí sú v zemi svojho pôvodu prenasledovaní. Ľudia zakotvení v židovsko-kresťanskej tradícii by mali mať pre takúto pomoc obzvlášť dobre vyvinutý cit. Martin Rozumek uviedol i niekoľko zaujímavých reálií z českého i globálneho prostredia a v diskusii po prednáške odpovedal na početné otázky poslucháčov.

Koncept multikulturalizmu vo svojom príspevku predstavil Miloš Hübner, člen Poradného odboru Synodnej rady ČCE pre spoločenské a medzinárodné záležitosti. Jeho referát sa venoval predovšetkým českej situácii, no načrtnol i všeobecné súvislosti. Hübner ako zásadný problém vníma skutočnosť, že multikulturalizmus sa stal úzkou politickou doktrínou. Pritom ide o širokú tematiku vzťahu kultúr. Medzi hlavné úlohy, pred ktorými stojíme, patrí oživovať kultúrne povedomie menšín i väčšinového obyvateľstva, ako aj budovať vzťah menšín k miestu, na ktorom žijú. V následnej diskusii zaznela výzva k revízii konceptu multikulturalizmu, ktorý vedie k nebezpečenstvu existencie uzavretých mikrosvetov, v ústrety väčšej interkulturalnej komunikácii, spolupráci a vzájomnosti.

Pražský MEK 2012 je možné považovať za vydarenú akciu a mnoho účastníkov za už teraz teší na stretnutie o dva roky v Arnheme. Ako trochu problematický sa však javí súčasný modus fungovania týchto konferencií. Už od prvej konferencie v r. 1989 sa v zásade stretávajú stále tí istí ľudia, ktorým sa len sporadicky darí pre MEK získavať nových účastníkov. Ako schodná alternatíva sa javí možnosť angažovať spoločenstvá, a nie konkrétnych jednotlivcov. Tak snáď bude možné zabezpečiť nielen pevnejšiu kontinuitu, ale i dosiahnuť väčšiu pestrosť zúčastnených pohľadov a hlasov.

Reflexia dokumentu „Spoločne k životu“: Implikácie kapitoly „Duch spoločenstva: cirkev v pohybe“ pre lokálne cirkvi

Kwang-Hyun Ryu

Úvod

Ako naznačuje už samotný podtitul dokumentu, „Spoločne k životu“ sa pokúša navrhnúť „víziu, koncepty a smerovanie pre obnovené chápanie a prax misie a evanjelizácie v meniacich sa kontextoch“. Čo si ale predstaviť pod onými meniacimi sa kontextami, ktoré si vyžadujú nový oficiálny dokument Svetovej rady cirkví (SRC) týkajúci sa misie a evanjelizácie?

V prvom rade, počas posledných tridsiatich rokov došlo k významnému vývoju v pochopení misie Ducha svätého v rámci misie Trojjediného Boha. Daný dokument sa zameriava na misijnú úlohu Ducha svätého ako „darcu života, ktorý udržiava a umožňuje život a obnovuje celé stvorenie“ a formuluje misiu ako životodarné dielo Trojjediného Boha a Božieho ľudu v celom svete (*oikoumene*) (Č. 1). Toto rozvinuté pochopenie misie poskytuje komplexnejší teologický rámec, ktorý má potenciál na to, aby obsiahol a prekonal nielen spásno-dejinný prístup vykladajúci misiu ako „Božiu činnosť v dejinách zameranú na spásu“, ale i prístup zameraný na dejiny zaslúbení, ktorý chápe misiu ako „dejinné naplnenie zaslúbení Kráľovstva“. Oba tieto prístupy získali odlišné smerovanie po tom, čo sa v 30. rokoch minulého storočia po prvýkrát objavil koncept *missio Dei*.

Po druhé, v priebehu posledných tridsiatich rokov došlo v misijných kontextoch k významným zmenám a objavili sa nové výzvy. V dôsledku celosvetovej a mnohosmernej migrácie dnes väčšina kresťanov žije na globálnom Juhu a Východe, resp. z týchto oblastí pochádza. To predstavuje „posun ťažiska kresťanstva“ (Č. 5). Okrem toho, ľudia na periférii v súčasnosti zohrávajú pri konaní transformujúcej misie kľúčovú úlohu. To zase znamená, že dochádza k posunu smerovania misijného hnutia (Č. 6). Okrem toho je potrebné vziať do úvahy i fakt, že svet, v ktorom dnes žijeme, sa vyznačuje ideológiou trhu, individualizmom, sekularizmom, materializmom a konzumným spôsobom života, ktoré jednoznačne ohrozujú dôveryhodnosť a vplyv evanjelia (Č. 7, 8). S „multináboženskými a multikultúrnymi kontextami a novými komunikačnými technológiami“ sa viažu aj pozitívne alebo negatívne výzvy (Č.9). Paradoxná situácia, že cirkvi ako hlavní nositelia Božej misie sa stali jej prekážkami, a to kvôli svojim chybám či sporom, sa dnes uznáva a vníma ako jedna zo súčasných kríz a výziev (Č.10).

Dokument „Spoločne k životu“ v týchto zmenených a meniacich sa kontextoch artikuluje obnovenú teológiu misie, ktorá je relevantnejšia pre daný kontext, a to pod štyrmi hlavnými nadpismi: 1.) Duch misie: dych života, 2.) Duch oslobodenia: misia z periférií, 3.) Duch spoločenstva: cirkev v pohybe, 4.) Duch Letníc: dobrá zvesť pre všetkých. Z uvedených štyroch kapitol sa tento článok chce sústrediť na tretiu kapitolu, „Duch spoločenstva: cirkev v pohybe“, a pokúsi sa priblížiť niektoré implikácie, ktoré táto kapitola ponúka lokálnym cirkvám.

Božia misia a život cirkvi

Prvá časť tejto kapitoly sa venuje vzťahu medzi Božou misiou a životom cirkvi. „Život cirkvi pochádza z lásky Trojjediného Boha“ a „misia je odpoveďou na Božiu nabádajúcu lásku manifestovanú v stvorení a vykúpení“ (Č. 55). To znamená, že cirkev a misia majú rovnaký pôvod, a to prekypujúcu lásku Trojjediného Boha. Z toho dôvodu cirkev a misiu nie je možné od seba oddeľovať. Duch Kristov je sprostredkovateľom medzi Božou misiou a životom cirkvi (Č. 57). A preto „ak cirkev nekoná misiu, už viac nie je cirkvou“ (Č. 57). Misia cirkvi v tomto zmysle neznamená projekt na rozširovanie cirkví, ale stelesnenie Božej spásy v tomto svete. Práve týmto spôsobom by cirkvi mali byť misijnými cirkvami (Č. 58).

Tento dokument začína od Božej lásky, a to s ohľadom na úzky vzťah medzi cirkvou a misiou. Cirkev naplnená láskou je živou cirkvou. Živá cirkev sa zúčastňuje Božej misie. Ide o prirodzené prekypovanie naplnenej lásky. „Bytie“ tu predchádza „konanie“. Misia cirkvi začína z jej vnútra. Misia v prvom rade znamená naplnenie Duchom svätým, duchom lásky. Viac než o čokoľvek iné ide o stelesnenie Božej spásy v Duchu pre svet. Preto byť misijnou cirkvou nie je len jednou z alternatív. Je to vecou jej života alebo smrti. Cirkvi, ktoré nie sú misijnými, by mali vážne skúmať svoje duchovné zdravie. Tento dokument od lokálnych cirkví vyžaduje sebareflexiu i účasť na Božej misii prostredníctvom naplnenia Duchom lásky.

Božia misia a jednota cirkví

Druhá časť sa venuje vzťahu medzi Božou misiou a jednotou cirkví. „Žiť svoju vieru v spoločenstve je dôležitým spôsobom účasti na misii“ (Č. 59). Cirkev sa vo svojej existencii i konaní stáva predzvesťou a svedkom prichádzajúceho Božieho kráľovstva. A preto „misia a jednota patria k sebe“ (Č. 60). „Nedostatok plnej a skutočnej jednoty v misii stále poškodzuje autenticitu a dôveryhodnosť naplnenia Božej misie v tomto svete“ (Č. 61). Predovšetkým vysoko konkurenčné prostredie ekonomiky voľného trhu ohrozuje sebavyprázdňujúci charakter kresťanského učenia. Agresívne presvedčanie kresťanov patriacich do určitej cirkvi, aby zmenili svoju denominačnú príslušnosť z dôvodu rastu počtu členov, je v protiklade s povahou evanjelia (Č. 62). Všetky rozmanité kresťanské spoločenstvá sú povolané ku spoločnému svedectvu vo vzájomnej úcte a zodpovednosti v Duchu svätom, ktorý zjednocuje ľudí a cirkvi (Č. 66).

Dokument zdôrazňuje plnú a skutočnú jednotu v misii na dosiahnutie autentického a dôveryhodného spoločného svedectva cirkví prichádzajúceho Kráľovstvu. Rivalita medzi cirkvami z dôvodu rastu počtu členov, či už je zámerná alebo nevedomá, podkopáva jadro evanjelia. Evanjelium o kríži má byť dosvedčované v sebavyprázdňujúcej spiritualite. Misia nie je individualistickou „súťažou“, ale kolektívnou „spoluprácou“. Misia nič „nepredstiera“, ale „praktikuje“. Z toho dôvodu tento dokument žiada od lokálnych cirkví, aby sa sústredili na „stelesňovanie“ viac než na „príťažlivosť“. Každá lokálna cirkev je malou účastníčkou Božej misie, no prostredníctvom praktickej spolupráce vo svojom tele môže zahŕňať úžasnú realitu Božieho kráľovstva.

Boh dáva silu misijnej cirkvi

Tretia časť sa venuje Božiemu zmocňovaniu misijnej cirkvi. „Boh prebýva v cirkvi skrze Krista v Duchu svätom, posilňujúc a povzbudzujúc jej členov“ (Č. 67). Účasť na Božej misii nie je vyhra-

dená len niektorým jednotlivcom alebo špecializovaným skupinám, ale všetkým kresťanom a všetkým cirkvám. Dôveryhodnosť evanjelia preto úzko súvisí s jednotou svedectva všetkých kresťanov. Duch svätý je duchom uzdravenia a zmierenia. To má významné ekumenické implikácie pre dnešnú teológiu misie (Č. 68). No i napriek tomu si hľadanie viditeľnej jednoty na organizačnej úrovni vyžaduje starostlivé skúmanie. Vec Božej misie nás niekedy volá k tomu, aby sme prelomili falošné jednoty vytvorené na základe mlčania a útlaku. „Skutočná jednota so sebou vždy prináša inkluzivitu a úctu voči ostatným“ (Č. 69). „Dnešný kontext migrácie celosvetových proporcií sponchybuje záväzok cirkví k jednote veľmi praktickými spôsobmi“ (Č. 70). Lokálne domorodé¹ cirkvi nesmú byť pre migrantov len útočiskom, ale tiež „vedomými ohniskami interkultúrnej výmeny“ (Č. 70). Jednota v službe na Božej misii prekonávajúcej etnické a kultúrne hranice je konkrétnym vyjadrením spoločného svedectva rozličných cirkví. Božia pohostinnosť pozýva nielen dominantné domorodé skupiny, ale i menšiny migrantov k Jeho misii, a tým ruší binárny protiklad hostiteľa a hosťa (Č. 71).

Ak chápeme cirkev ako vo svojej podstate misijnú, problematickou sa javí nedostatočná vybavenosť členov cirkvi pre Božiu misiu. Ich správanie a jeho následky znižujú dôveryhodnosť evanjelia a ničia jednotu svedectva všetkých kresťanov. Takéto prípady sa odohrávajú v lokálnych zboroch, ktoré sa usilujú zúčastňovať na Božej misii. Dokument si v tejto súvislosti všima Ducha svätého a jeho dielo uzdravenia a zmierenia. Prostredníctvom Ducha svätého Boh prebýva v cirkvi a dáva jej členom silu a povzbudenie pre svoju misiu. To znamená, že Božia misia zahŕňa službu uzdravenia a zmierenia Ducha svätého v Božom ľude. Súčasťou misie je proces, pri ktorom sú členovia cirkvi vybavovaní Duchom ako konatelia Božej misie. V tomto zmysle musia lokálne zbory, ktoré sa orientujú na Božiu misiu, usilovať o neustálu transformáciu vo vzťahu k sebe samým i k ostatným, ktorej cieľom je jednota svedectva evanjeliu. Pritom nesmú zabúdať na modlitby za uzdravujúcu a zmierčiu službu Ducha svätého.

Svojím dôrazom na zjavnú jednotu svedectva dokument taktiež upozorňuje na nebezpečenstvo tyranského a falošného zjednotenia. Misia v jednote vyžaduje kritické skúmanie princípov inkluzivity a vzájomnej úcty. Súčasná situácia týkajúca sa celosvetovej migrácie kladie nárok na lokálne cirkvi, aby prehodnotili svoj vzťah s migrantskými kresťanskými spoločenstvami vo vzťahu k misii v jednote. Dnešní kresťanskí migranti nie sú len pasívnymi *objektmi*, ale tiež hlavnými *konateľmi* misie. Kresťanská misia v situácii migrácie preto obsahuje „misiu *konanú* migrantmi“, ako aj „misiu *konanú medzi* migrantmi“. Ak lokálna domorodá cirkev dokáže uznať túto skutočnosť, táto sa môže stať zámerným stredobodom záujmu o interkultúrnú angažovanosť orientovanú na Božiu misiu. Domorodí kresťania a migrujúci kresťania budú schopní nájsť a vydávať spoločné svedectvo tvorivým a náležitým spôsobom, a pritom neustále prekračovať hranice v rámci tohto interkultúrneho prostredia.

1/ Na preklad anglického výrazu *indigenous* je v tomto texte použitý výraz *domorodý*. Tým máme na mysli pôvodné, tradičné cirkvi v danom prostredí v protiklade k migrantským cirkvám. Pozn. prekl.

Lokálne zbory: nové iniciatívy

Posledná časť analyzovanej kapitoly sa venuje lokálnym zborom ako novým iniciatívam. Lokálne zbory v dnešnom meniacom sa svete musia reagovať na vedenie Ducha svätého, a to spôsobmi, ktoré sú relevantné v ich vlastných kontextoch (Č. 72). „Lokálne zbory sú hranicami a primárnymi konateľmi misie“ (Č. 73). „Lokálne zbory môžu dnes vo väčšej miere, než kedykoľvek predtým, zohrávať kľúčovú rolu pri kladení dôrazu na prekračovanie kultúrnych a rasových hraníc a pri potvrdzovaní kultúrnej odlišnosti ako daru Ducha“ (Č. 75). Migráciu je možné vnímať nie ako problém, ale ako príležitosť pre cirkvi, a to nielen v súvislosti s „novým sebaobjavovaním“, ale tiež v súvislosti s vytváraním priestoru pre interkultúrnu misiu relevantnú pre daný kontext (Č. 75). Bohoslužba a sviatosti môžu významne prispievať k formovaniu premieňajúcej spirituality a misie (Č. 74). „Tým, že cirkev hlbšie objavuje svoju identitu misijného spoločenstva, jej navonok orientovaný charakter nachádza svoje vyjadrenie v šírení evanjelia“ (Č. 79).

Tento dokument inšpiruje lokálne zbory, aby tvorivo a progresívne reagovali na konkrétne výzvy svojich vlastných kontextov v súlade s vedením Ducha svätého. V situácii, keď migrácia má globálne proporcie, môžu byť lokálne cirkvi územia, na ktorých dochádza k hranice prekračujúcej misii medzi rozličnými etnickými či kultúrnymi skupinami. Interkultúrne prostredie umožní každej etnickej či kultúrnej skupine, aby nanovo objavovala samú seba. Takéto znovuobjavenie následne vedie k vlastnej transformácii. Je samozrejmé, že tento proces sa nedeje prirodzene. Takýto druh vzájomnej transformácie si vyžaduje neustále sebazaprenie v Duchu Kristovom. Bohoslužba a sviatosti zohrávajú kľúčovú rolu vo formácii premieňajúcej, transformujúcej spirituality. Lokálne cirkvi, ktoré stelesňujú misijnú identitu, budú schopné nájsť náležité liturgické, sviatostné a cirkevné vyjadrenia pre autentické šírenie evanjelia vo svojich kontextoch.

Záver

Analyzovaný dokument vo svojej poslednej kapitole obsahujúcej záverečné tézy potvrdzuje, že „Boh je hýbateľom a zmocňovateľom cirkvi konajúcej misiu“ (Č. 111). Cirkev svojou neustálou účasťou na Božej misii získava dynamickú a premieňajúcu povahu. Duch spoločenstva vedie rozličné cirkvi k rozmanitým formám spoločného svedectva a privádza ich na spoločnú cestu k životu. Cirkvi orientované na Božiu misiu preto musia byť v pohybe. Dokument „Spoločne k životu“ inšpiruje lokálne cirkvi rozptýlené po celom svete, aby preorientovali svoju víziu, koncepty a smerovanie v ústrety obnovenému pochopeniu a praxi misie a šírenia evanjelia v meniacich sa kontextoch.

Z anglického jazyka preložil Pavol Bargár

Žalm chvály

(inšpirované Adventným sdilením v Brně z minulého čísla MI 3/2012)

Žaneta

Bol to taký zvláštny večer.
Sedela som v sade nad mestom.
Dolu v diaľke sa mihla postava sestry.
Možno aj ona videla mňa.
Napísala som správu,
ktorú som v duchu odkladala
až na zajtra.
V tom zazvonili zvony,
spomenula som si na tú,
ktorá vraj vyhodila svoje náčinie
do povetria
ako znak toho, že jej práca je na dnes skončená.
Aj pre mňa to tak bolo – aspoň,
veľmi som sa tešila.
V taške na mňa čakali dva koláče.
Napísala som ďalšiu, teraz osobnejšiu správu.
Oba koláče mali byť moje.
Ten druhý si dám doma s mliekom.
V autobuse som stretla človeka, ktorého som
nevidela aspoň päť rokov –
– pozdravili sme sa
i pri vystúpení.
Most ma taktiež očaril.
Miesto stánkov mi oči padli na nápis nad
„... prikázal anjelom
aby ťa ostríhali
na všetkých tvojich cestách ...“
Ostríhali ... aké zaujímavé slovo ...
áno, vlasy mám.
V dave ľudí som zbadala akoby známeho,
aspoň sa naňho podobal.
A možno tam bol i so sestrou.
Zatelefonovala som, bolo to príjemné.
Zdelila som dojmy za štyri minúty.
Napísala som ďalšiu správu.
Most končil.
Prešla som popri človeku sediacom na zemi.

Bola som dávno ďalej
čakajúc na zelenú.
„Rozprávali sa s tými bez domova.“
„Načo by si sa vracala.“
„Koláč s mliekom.“
„Ten, ktorému som pohliadla do očí predvčerom v Bratislave.“
„Na tomto mieste som kedysi fyzicky stretla svojho protivníka.“
„Urob niečo nové.“
„Daj tým, čo potrebujú.“
Hlasov viac v hlave
telo sa vracia.
Spýtam sa pána, či mu môžem dať koláč.
Guláš?
Vravím, nie guláš, ale koláč.
Tu zabalený, verím že dobrý, pre Vás.
Pán je zmätený.
Ja nie som tiež najlepší rečník.
Rozprávame sa.
Všíma si môj akcent.
Hovorí mi o jeho matke z Michaloviec.
Pýtam sa na jeho meno: Tonda.
A pes: ležiaci pri miske peňazí, je Haron.
Už tretíkrát mu vidím do očí sa tlačíť slzy.
Ruku mi podal pravú – vládnu.
Nikto sa so mnou takto nerozpráva.
Aj mne sa s Vami dobre rozpráva.
Peniaze nemám, dúfam, že koláč Vám bude chutiť.
Vy ste kresťan. Že ano?
To nie je podstatné.
Aj Vy ste kresťan.
Áno – pán sa dvíha.
Ja odchádzam svojou cestou.
Akoby zobral svoje lôžko a odišiel.
Zvláštny večer.
Amen.

Následuj mne – Zapři sám sebe,
vezmi svůj kříž a následuj mne
(Mt 16,24)

© Petra Fischerová

Středoevropské centrum misijních studií o. s.

Nabídka knižních titulů

David J. Bosch: Dynamika křesťanské misie (dvozväzkový slovenský preklad)

Dynamika křesťanské misie je dvozväzkovým slovenským prekladom diela profesora misiologie Juhoafrickej univerzite v Pretórii, Davida J. Boscha, ktoré v roku 1991 vydalo nakladateľstvo Orbis Books v anglickom origináli *Transforming Mission: Paradigm Shifts in Theology of Mission*.

Ponúka pohľad na křesťanskú misiu, teologické analýzy rôznych misijných modelov, ktoré boli v priebehu dejín pre křesťanstvo zásadné, ako aj perspektívu misie pre našu dobu. Kniha je určená pre cirkevnú verejnosť, pre farárov a študentov teológie, pre tých, ktorí chcú získať komplexný vhlad do teológie misie a misijnú perspektívu do súčasnosti.

Toto dielo patrí medzi základné svetové misiologické diela. Lesslie Newbigina prisúdil tomuto dielu titul *Summa Missiologica*.

Bosch, David J.: Dynamika křesťanské misie. Dejiny a budúcnosť misijných modelov.

1. diel: Novozmluvné modely misie. 2.+3. diel: Misijné modely v dejinách.

V ústrety relevantnej misiologie (KOMPLET)

Odporúčaná maloobchodná (predajná) cena: 468 Kč/19 EUR

Veľkoobchodná (dodacia) cena: 304 Kč/12 EUR

Bosch, David J.: Dynamika křesťanské misie. Dejiny a budúcnosť misijných modelov.

1. diel: Novozmluvné modely misie.

Odporúčaná maloobchodná (predajná) cena: 220 Kč/9 EUR

Veľkoobchodná (dodacia) cena: 143 Kč/5,50 EUR

Krizové situace v česko-slovenském kontextu po roce 1989 (kolektivní monografie)

Interdisciplinární kolektivní monografie *Krizové situace v česko-slovenském kontextu po roce 1989* nabízí čtenářům analýzy vážných krizových situací, které se staly charakteristickými v české a slovenské společnosti po roce 1989, jak je definovali badatelé z různých oborů - konkrétně z perspektivy teologie, filosofie, sociologie, ekonomie, psychologie, pedagogiky, politologie, kulturologie a religionistiky. Cílem monografie je přispět k lepšímu pochopení současného kontextu, ve kterém žijeme, a ve kterém se církevní pracovníci a členové církvi snaží zvěstovat evangelium a vyjadřovat pocit spoludopovědnosti za stav společnosti.

Jurechová, Zuzana – Bargár, Pavol (eds.): Krizové situace v česko-slovenském kontextu po roce 1989.

Praha: SCMS, 2011.

Doporučená maloobchodní (prodejní) cena: 219 Kč/9 EUR

Velkoobchodní (dodací) cena: 142 Kč/6 EUR

Středoevropské centrum misijních studií

pořádá přednášky s diskusí na téma

PERSPEKTIVY MISIE

Chcete dělat misii, ale sami máte negativní zkušenost s tím, jak se někdy dělá?
Ptáte se, jak ji dělat v současné době a v našem kontextu?

Pak právě vám jsou určena následující témata:

Současná křesťanská misie a návrat k Bibli jako misijnímu dokumentu

Misie církve jako účast na misii trojjediného Boha

Ve jménu spravedlnosti a ve jménu Ježíš: Misie jako osvobození a jako zvěstování

Změny, jinakost, krize identity: Misie v středoevropském kontextu –
některé trendy a výzvy

Přednášky s diskusí jsou určeny pro studenty teologie, faráře, laické pracovníky v církvích i další zájemce z řad studentů jiných oborů apod.

Při minimálním počtu 4 účastníků se budou konat jednou měsíčně dle domluvy na termínu a místě a to ve snaze co nejvíce vyjít vstříc potřebám zájemců.

Kurz povede Mgr. Pavol Bargár, ThD.

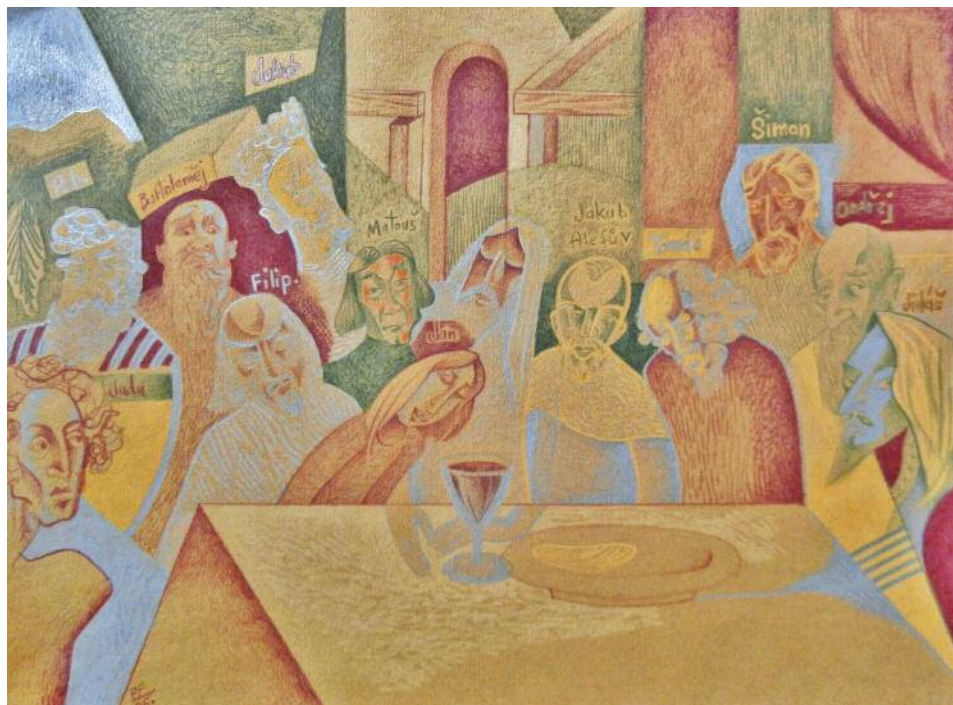
*V případě vašeho zájmu nás neváhejte kontaktovat na adrese
office@missioncentre.eu*

Středoevropské centrum misijních studií, o. s.

U Školské zahrady 1264/1

182 00 Praha 8 – Kobylisy

www.missioncentre.eu

Autorkou ilustrací v tomto čísle je akademická malířka Petra Fischerová.

Na titulní straně obraz „Křepelky“ – *Žádali a přihnal jim křepelky, chlebem nebeským je sytil (Ž 105,40)* © Petra Fischerová.

Na zadní straně obraz „Anděl“ – *On svým andělům vydal o tobě příkaz, aby tě chránili na všech tvých cestách. (Ž 91, 11)* © Petra Fischerová.

Na této straně obraz „Navečer usedl“ – *Navečer usedl s Dvanácti ke stolu (Mt 26,20)* © Petra Fischerová.

Aktuální informace ze SCMS najdete na adrese **www.missioncentre.eu**

Misiologické info vychází čtyřikrát ročně.

Vydává Středoevropské centrum misijních studií o. s.,
U Školské zahrady 1264/1, CZ-182 00 Praha 8-Kobylisy,

IČ: 27029786. Evidenční číslo MK ČR E 18189, ISSN: 1803-1390.

Bankovní spojení: ČR: 2100065230/2010, SR: 2100065230/8330

Redakční rada: Pavol Bargár (odpovědný redaktor), Pavel Černý, Zuzana Jurechová,
Milan Jurík, Luděk Korpa, Jaromír Strádal, Viktória Šoltéssová, Dalibor Vik.

Obrazová redakce: Kornélia Kolářová Takáčsová

Autorkou ilustrací je Petra Fischerová. Toto číslo vyšlo v Praze dne 31. 10. 2012.

DF 110